

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLAS IV-VIII

OPRACOWAŁ ZESPÓŁ NAUCZYCIELI JĘZYKA POLSKIEGO

PUBLICZNEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ IM. JANA PAWŁA II W ZBLUDOWICACH

ZGODNIE Z NOWĄ PODSTAWĄ PROGRAMOWĄ W OPARCIU O PROGRAM

JUTRO PÓJDE W ŚWIAT, ŚWIAT W SŁOWACH I OBRAZACH, GRAMATYKA I STYLISTYKA- WSiP

Obowiązujące podręczniki:

Jutro pójdę w świat- podr. do klasy IV; Jutro pójdę w świat- zeszyt ćwicz. kl.4 H. Dobrowolska, WSiP 868/1/2017

Jutro pójdę w świat- podr. do klasy V; Jutro pójdę w świat- zeszyt ćwicz. kl.5 H. Dobrowolska, WSiP 868/2/2018

Jutro pójdę w świat- podr. do klasy VI; Jutro pójdę w świat- zeszyt ćwicz. kl.6 H. Dobrowolska, WSiP_868/3/2019

Świat w słowach i obrazach. Gramatyka i stylistyka kl. VII; Gramatyka i stylistyka – zeszyt ćwicz.kl.7, Witold Bobiński, Zofia Czarniecka – Rodzik, WSiP 868/4/2017 , 865/6/2017

Świat w słowach i obrazach. Gramatyka i stylistyka kl. VIII; Gramatyka i stylistyka – zeszyt ćwicz.kl.8, Witold Bobiński, Zofia Czarniecka – Rodzik, WSiP 865/5/2018 , 865/7/2018

I. FORMY SPRAWDZANIA WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI:

Uczniowie otrzymują oceny za:

1. Aktywny udział w lekcji oceniany w formie plusów- pięć plusów to ocena bardzo dobra (dyskusja, praca w grupach, wyrażanie własnych sądów, udzielanie odpowiedzi na pytania). Uczeń za brak zaangażowania i uwagi na lekcji może otrzymać minus - pięć minusów to ocena niedostateczna.
2. Indywidualną odpowiedź ustną z zakresu kształcenia literackiego i kulturalnego oraz nauki o języku.
3. Pisemne prace domowe.
4. Prace klasowe – prace literackie, sprawdziany gramatyczne..
5. Sprawdziany i testy z zakresu teorii literatury, z treści lektur, z nauki o języku, z rozumienia tekstu literackiego i innych tekstów kultury.
6. Dyktanda i testy ortograficzne – minimum dwa w semestrze pisane po wprowadzeniu bądź przypomnieniu zasad ortograficznych.
7. Krótkie dyktanda/sprawdziany i kartkówki.
8. Recytację poezji i prozy, inscenizację utworów literackich.
9. Znajomość lektur wybranych do omówienia i podanych uczniom wraz z terminami ich opracowania na początku roku szkolnego.
10. Prowadzenie zeszytu przedmiotowego/ zeszytu ćwiczeń.
11. Inne prace i działania, również dodatkowe, w których wykazują się wiadomościami i umiejętnościami wskazanymi w podstawie programowej.

II. ZASADY OCENIANIA

1. Zasady oceniania prac pisemnych (wypracowania) są zgodne z zasadami określonymi przez CKE i punktowane według podanego uczniom schematu.

Ocenianie uczniów posiadających orzeczenia poradni o dysfunkcjach wynikają z indywidualnych dostosowań, bazę stanowią w/w wymagania.

Ilość i częstotliwość pomiarów jest zależna od poziomu i możliwości intelektualnych klasy i w zależności od realizowanego programu modyfikowana.

2. Ocena sprawdzianów, testów.

Przyznaje się stopnie wg następującego przeliczenia punktów na procenty:

- Niedostateczny – 0% - 29%
- Dopuszczający - 30% - 49%
- Dostateczny - 50% - 74%
- dobry - 75% - 89%
- bardzo dobry - 90% - 99%
- celujący - 100%

3. Ocena dyktand:

Każdy błąd I kategorii to -4p.; błąd II kategorii to -2p.; błąd interpunkcyjny -1p.; brak wyrazu z ortografem

w zależności od kategorii -4 lub -2p. Uczniowie posiadający opinię o dysleksji piszą krótszą wersję dyktanda, zyskując w ten sposób dodatkowy czas na sprawdzenie i analizę zapisanego tekstu. Przeliczenie punktów na oceny:

- 0 p. ujemnych – 6
- -1, -2p. – 5+
- -3, -4p. – 5
- -5, -6p. – 5-
- -7, -8p. – 4+
- -9, -10p. – 4
- -11, -12p. – 4-
- -13, -14p. – 3+
- -15, -16p. – 3
- -17, -18p. – 3-
- -19, -20p. – 2+
- -21, -22p. – 2
- -23, -24p. – 2-

- -25 i więcej punktów – 1

4. Oceny cząstkowe mają różną wagę. Najwyższą wartość posiadają oceny dotyczące umiejętności przedmiotowych- tworzenia samodzielnych dłuższych tekstów pisanych oraz prac klasowych z literatury i nauki o języku.

5. Waga poszczególnych ocen i ich minimalna ilość w semestrze:

Lp.	Co oceniamy?	Waga ocen	Min. ilość ocen
1.	Prace klasowe literackie i z nauki o języku.	III	2
2.	Odpowiedzi ustne z literatury i gramatyki.	III	2
3.	Testy, sprawdziany.	III	2
4.	Prace domowe.	II	2
5.	Lektura (testy ze znajomości treści , opowiadanie)	II	2
6.	Recytacje, inscenizacje lub wystąpienia publiczne,	II	1
7.	Prace plastyczne lub inne o charakterze przekładów intersemiotycznych utworów literackich .	II	1
8.	Czytanie z przygotowaniem.	II	1
9.	Dodatkowa aktywność (konkursy przedmiotowe, czytanie i prezentacja utworów literackich spoza zestawu lektur)	II	
10.	Dyktanda, sprawdziany lub kartkówki.	I	2
11.	Udział w lekcji.	I	1
12.	Czytanie bez przygotowania.	I	1
11.	Krótkie prace domowe.	I	1
12.	Prowadzenie zeszytu przedmiotowego	I	1

Ponadto za samodzielne rozwijanie zainteresowań humanistycznych

- udział i aktywna praca w kółku polonistycznym „waga” II
- uzyskanie znaczących miejsc w konkursach polonistycznych na szczeblu gminy „waga” III
- uzyskanie znaczących miejsc w konkursach na szczeblu powiatowym „waga” III
- uzyskanie znaczących miejsc w konkursach na szczeblu wojewódzkim i ogólnopolskim „waga” IV.

6. Prace klasowe, sprawdziany, testy, dyktanda są zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem.

7. Krótkie sprawdziany/dyktanda i kartkówki nie muszą być poprzedzone zapowiedzią.

8. Uczeń ma prawo zobaczyć swoją pracę pisemną i uzyskać wyjaśnienie ewentualnych niejasności. Wszystkie sprawdziany i prace klasowe są przechowywane przez nauczyciela i są do wglądu rodziców/ prawnych opiekunów.
9. Uczeń ma prawo trzy razy w semestrze zgłosić, że jest nieprzygotowany do lekcji (uczeń zgłaszający brak pracy domowej musi ją odrobić na następną lekcję).
10. Uczeń nie ma prawa zgłosić, że jest nieprzygotowany do sprawdzianu czy pracy klasowej.

III. POPRAWA OCEN BIEŻĄCYCH

1. Każdy stopień uzyskany podczas poprawy oceny częściowej wpisuje się do dziennika obok poprawianej oceny.
2. Poprawa odbywa się poza godzinami zajęć lekcyjnych (w terminie ustalonym przez nauczyciela)
3. Poprawy ocen z odpowiedzi dokonuje się na prośbę ucznia w porozumieniu z nauczycielem w terminie jednego tygodnia od jej uzyskania.
4. Uczeń ma prawo poprawić ocenę niedostateczną z pracy klasowej/sprawdzianu, w terminie dwóch tygodni. Chęć poprawy powinien zgłosić nauczycielowi i wspólnie powinni ustalić termin poprawy. Termin ten może być zmieniony w przypadku uczniów z orzeczeniami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. Uczniowie ci mogą zaliczać sprawdzian podzielony na mniejsze partie materiału. Uczeń poprawę pracy pisze tylko raz. Uczeń ma obowiązek rzetelnego przygotowania się do poprawy sprawdzianu. W przeciwnym przypadku traci prawo do poprawy innych prac.
5. Ocena z pracy domowej nie podlega poprawie za wyjątkiem oceny z wypracowania domowego, które jest formą kontroli umiejętności redagowania nowopoznanej formy wypowiedzi pisemnej (wypracowania) .
6. Uczeń ma obowiązek zaliczyć omawiany na lekcjach, podczas jego nieobecności materiał, w terminie i na zasadach ustalonych przez nauczyciela.

IV. ZASADY KLASYFIKOWANIA ŚRÓDROCZNEGO I ROCZNEGO

1. Oceny śródroczne i roczne ustala się w oparciu o oceny częściowe uzyskane przez ucznia w ciągu całego semestru (roku), przy czym oceny z prac pisemnych i odpowiedzi mają decydujący wpływ na ocenę końcową. Uczeń nie ma możliwości poprawy oceny semestralnej/rocznej tuż przed końcem semestru lub roku szkolnego.
2. Ocena śródroczna i roczna wystawiana jest na podstawie uzyskanej przez ucznia średniej ważonej, której przyporządkowuje się ocenę szkolną następująco:
  - od 1,0 – 1,61 niedostateczny
  - od 1,62 – 2,60 dopuszczający
  - od 2,61 – 3,60 dostateczny

- od 3,61 – 4,60 dobry
  - od 4,61 – 5,49 bardzo dobry
  - od 5,5 – 6,0 celujący
3. O przewidywanych ocenach śródrocznych i rocznych nauczyciel powiadamia uczniów oraz rodziców (prawnych opiekunów) na trzy tygodnie przed terminem rady klasyfikacyjnej, odpowiednim wpisem w dzienniku elektronicznym (rodzice zobowiązani są potwierdzić przyjęcie tej informacji).
  4. W celu poprawy przewidywanej oceny niedostatecznej śródrocznej i rocznej uczniów:
    - ma zaliczyć zestaw zadań dodatkowych (poziom konieczny), które otrzymuje od nauczyciela co najmniej na miesiąc przed klasyfikacją
    - zaliczyć pozytywnie odpowiedź ustną z zadanego zestawu zadań dodatkowych
    - przedstawić zeszyt przedmiotowy/zeszyt ćwiczeń (podstawowe notatki z lekcji, obowiązkowe zadania).
  5. Uczeń, który otrzymał ocenę śródroczną niedostateczną zobowiązany jest do uzupełnienia braków z zakresu pierwszego półrocza i przystąpienia do sprawdzianu w terminie wyznaczonym przez nauczyciela w ciągu pierwszego miesiąca po feriach zimowych (zapis ustaleń – w zeszycie przedmiotowym ucznia).
  6. W przypadku otrzymania rocznej oceny niedostatecznej uczeń ma prawo przystąpić do egzaminu poprawkowego zgodnie z postanowieniami zawartymi w Statucie Szkoły. Egzamin poprawkowy uważany jest za zdany na ocenę dopuszczającą, jeżeli uczeń uzyska minimum 50% punktów z testu obejmującego zadania opracowane na podstawie zakresu wymagań przekazanego uczniowi, rodzicowi lub prawnemu opiekunowi.

V. SPOSÓB INFORMOWANIA O WYMAGANIACH I OSIĄGNIĘCIACH

1. Na początku roku szkolnego nauczyciel zapoznaje uczniów i rodziców z podstawowymi założeniami PZO z języka polskiego (podaje informację, że pełny tekst PZO znajduje się w bibliotece szkolnej i na stronie www szkoły).
2. Nauczyciel na bieżąco wpisuje do dziennika elektronicznego uzyskiwane oceny cząstkowe z adnotacją czego dotyczą. Na prośbę ucznia, rodzica nauczyciel motywuje ocenę, przedstawia prace klasowe.
3. W przypadku zagrożenia ucznia oceną niedostateczną nauczyciel na miesiąc przed klasyfikacją informuje wychowawcę ucznia i rodziców o ocenie i sposobie jej poprawy.
4. Informacja o postępach ucznia udzielana jest przez nauczyciela w czasie konsultacji indywidualnych oraz na zebraniach z rodzicami. Na wniosek rodzica taka informacja może być udzielana także w innym terminie, po wcześniejszym ustaleniu terminu z nauczycielem.

5. W przypadku wystąpienia problemów w nauce rodzice powiadamiani są o konieczności odbycia konsultacji z nauczycielem poprzez informację przekazaną przez Dziennik Librus.

VI. WARUNKI I ZASADY UZYSKANIA PRZEZ UCZNIĄ OCENY KLASYFIKACYJNEJ WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA.

1. Uczeń może uzyskać wyższą od przewidywanej ocenę roczną, jeśli:

a) do 3 dni od uzyskania informacji o przewidywanej rocznej ocenie klasyfikacyjnej zgłosi się sam lub jego rodzice (prawni opiekunowie) z prośbą do nauczyciela przedmiotu o umożliwienie podniesienia przewidywanej oceny.

b) następnego roboczego dnia od złożenia prośby ustali wraz z nauczycielem formę poprawy przewidywanej oceny klasyfikacyjnej i jej termin.

c) wykona ustalone zadania na zasadach i w terminie określonym przez nauczyciela, nie później jednak niż na 3 dni przed klasyfikacją końcową.

2. Nauczyciel powiadamia ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów) o formie i terminie poprawy przewidywanej rocznej oceny klasyfikacyjnej.

3. Niedotrzymanie przez ucznia warunków określonych w pkt. 1 a, b, c powoduje ustalenie oceny końcowej takiej, jak przewidywana.

KONTRAKT Z UCZNIAMI

1. Oceny wystawiane uczniom są jawne dla ucznia i jego rodziców/opiekunów prawnych.
2. Oceny wystawiane są zgodnie z Przedmiotowymi Zasadami Oceniania (PZO znajdują się na stronie internetowej szkoły i w bibliotece szkolnej).
3. Uczniowie znają kryteria ocen.
4. Przy ocenianiu nauczyciel uwzględnia możliwości intelektualne ucznia.
5. Ocenianie osiągnięć ucznia jest dokonywane systematycznie w różnych formach.
6. Każda praca klasowa lub sprawdzian są zapowiadane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem i podany jest zakres sprawdzanej wiedzy i umiejętności. Krótkie dyktanda i kartkówki nie muszą być zapowiadane.
7. W przypadku nieobecności usprawiedliwionej na pracy klasowej lub sprawdzianie uczeń musi ją napisać w ciągu tygodnia od powrotu do szkoły. W przypadku dłuższej niż dwa tygodnie nieobecności, zaliczenia pracy klasowej dokonuje on w terminie i formie uzgodnionej z nauczycielem indywidualnie.
8. Prace klasowe, sprawdziany są obowiązkowe, a nierozliczenie się z nich zgodnie z powyższą procedurą skutkuje otrzymaniem oceny niedostatecznej.
9. Uczeń ma prawo poprawić ocenę niedostateczną z pracy klasowej, sprawdzianu, odpowiedzi w terminie dwóch tygodni. Chęć poprawy powinien zgłosić nauczycielowi i wspólnie powinni ustalić termin poprawy. Chęć poprawy zgłasza najpóźniej tydzień po oddaniu pracy pisemnej. Dla wszystkich chętnych ustala się jeden termin poprawy.
10. Ocena z pracy domowej nie podlega poprawie, za wyjątkiem oceny z wypracowania domowego, które jest formą kontroli umiejętności redagowania nowopoznanej formy wypowiedzi pisemnej (wypracowania).
11. Ocena z pracy, którą zadeklarował uczeń do poprawy jest dopisywana do wcześniej otrzymanej oceny, a obowiązującą jest średnia z tych ocen.
12. Uczeń poprawę pracy pisze tylko raz. Uczeń ma obowiązek rzetelnego przygotowania się do poprawy sprawdzianu. W przeciwnym przypadku traci prawo do poprawy dalszych.

13. Uczeń, który nie przybył na poprawę w uzgodnionym terminie (nieobecność nieusprawiedliwiona) nie ma prawa do poprawy innej pracy.
14. Uczeń zagrożony oceną niedostateczną z przedmiotu może zadeklarować poprawę wybranej pracy na miesiąc przed końcem semestru lub roku szkolnego.
15. Uczeń ma prawo do zgłoszenia nieprzygotowania do lekcji trzy razy w semestrze (uczeń zgłaszający brak pracy domowej musi ją odrobić na następną lekcję). Za każde kolejne nieprzygotowanie uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
16. Aktywność na lekcji (np. dyskusja, praca w grupach, wyrażanie własnych sądów, udzielanie odpowiedzi na pytania) nagradzana jest „plusami”. Pięć plusów to ocena bardzo dobra.
17. Uczeń za brak zaangażowania i uwagi na lekcji może otrzymać minus - pięć minusów to ocena niedostateczna.
18. Uczeń nie ma prawa zgłosić, że jest nieprzygotowany do sprawdzianu czy pracy klasowej.
19. W toku lekcji uczeń wypowiada się po udzieleniu głosu przez nauczyciela, po uprzednim podniesieniu ręki. Pozostali uczniowie słuchają.

VII. WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY W KLASACH IV-VIII

Ocena końcowa jest wypadkową ocen cząstkowych, które uczeń otrzyma w ciągu roku szkolnego.

Szczegółowe kryteria oceniania wszystkich aktywności uczniów opisane są w powyższym kontrakcie zawierającym pomiędzy nauczycielem i uczniami.

OCENA CELUJĄCA:

Uczeń:

- opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej,
- posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach (pełni funkcję asystenta nauczyciela) i zajęciach pozalekcyjnych,
- z powodzeniem bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów,
- wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe,
- współpracuje w zespole, często odgrywając rolę lidera,
- wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze (kreatywność) przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi.

OCENA BARDZO DOBRA:

Uczeń:

- opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji,
- posługuje się bogatym słownictwem i poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych,
- bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, w większości poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe.

OCENA DOBRA: Uczeń:

- w większości opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje zadania o niewielkim lub średnim stopniu trudności, a z pomocą nauczyciela – trudne,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych,
- bierze czynny udział w lekcji,
- wykonuje prace domowe, czasem także nieobowiązkowe.

OCENA DOSTATECZNA:

Uczeń:

- częściowo opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie wykonuje tylko zadania łatwe; trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela,

- odnajduje w tekście informacje podane wprost, rozumie dosłowne znaczenie większości wyrazów
w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne; wypowiedzi cechuje ubogie słownictwo,
- wypowiada się krótko, ale wypowiedź jest na ogół uporządkowana,
- niekiedy popełnia rażące błędy językowe zakłócające komunikację,
- rzadko aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- wykonuje obowiązkowe prace domowe, ale popełnia w nich błędy.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA:

Uczeń

- opanował w niewielkim stopniu umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- większość zadań, nawet bardzo łatwych, wykonuje jedynie przy pomocy nauczyciela,
- czyta niezbyt płynnie, niewłaściwie akcentuje wyrazy, nie stosuje odpowiedniej intonacji,
- ma problemy z czytaniem tekstów kultury, ale podejmuje próby ich odbioru,
- nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia rażące błędy utrudniające komunikację, ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem nawet prostych zdań,
- nie jest aktywny na lekcjach, ale wykazuje chęć do pracy, stara się wykonywać polecenia nauczyciela,
- pracuje niesystematycznie, wymaga stałej zachęty do pracy,
- często nie potrafi samodzielnie wykonać pracy domowej, ale podejmuje próby.

Szczegółowe wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z języka polskiego dla klasy IV

zgodne z podstawą programową kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej – język polski

Uczniów obowiązuje znajomość treści lektur obowiązkowych oraz dwóch uzupełniających.

Zagadnienia	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
		Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
Kształcenie literackie i kulturowe - wiersz	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta głośno wiersz, - wymienia bohaterów wiersza, - określa osobę mówiącą w wierszu, - wyjaśnia pojęcie podmiot liryczny, - wyjaśnia pojęcie adresat utworu, - definiuje wers i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta wiersz głośno, wyraźnie, - przedstawia bohaterów utworu, - przedstawia osobę mówiącą (podmiot liryczny) w wierszu, - przedstawia myśli i uczucia osoby mówiącej w wierszu, - wskazuje adresata 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta wiersz , podkreślając głosem ważne słowa, - określa temat wiersza, - określa 2-3 cechy bohaterów wiersza i podmiotu lirycznego, - opowiada w 2-3 zdaniach o sytuacji przedstawionej w wierszu, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację, - opowiada w ciekawy sposób o sytuacji przedstawionej w wierszu, a także o bohaterze wiersza, podmiocie lirycznym i ich uczuciach, - opisuje zachowanie bohaterów utworu i wyraża swoją opinię na ten temat, - porównuje doświadczenia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezentuje informacje o autorze wiersza, - tworzy poetyckie określenia dla elementów świata przedstawionego na zdjęciach, - wymyśla własne przykłady ożywienia, - układa porównania opisujące zjawiska przyrody, np. deszcz, zachód słońca, tęczę, - układa własne propozycje

	<p>strofę,</p> <ul style="list-style-type: none"> - odtwarza wiersz z pamięci, - wskazuje rymy, epitety, - wyjaśnia, czym jest rym, wers, refren, epitet, ożywienie, porównanie 	<p>utworu,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje wers, w którym znajduje się zwrot do adresata, - odczytuje strofę, dzieląc wyrazy na sylaby, - wskazuje w tekście wiersza wers, rym, strofę, epitet, porównanie, ożywienie, refren, - wygłasza wiersz z pamięci, - określa nastrój wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> - wypisuje z wiersza przykłady rymów, - porównuje rytm w dwóch dowolnie wybranych strofach, - wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie, z prawidłową dykcją, - wymienia uczucia, jakie wyraża utwór 	<p>bohaterów z własnymi,</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje adresata utworu, - nazywa uczucia, jakie wyraża utwór i wskazuje odpowiednie cytaty, - wyjaśnia, jak rozumie przesłanie utworu, - deklamuje wiersz, odpowiednio modulując głos i dokonując interpretacji głosowej, - proponuje własne epitety, - wskazuje w tekście ożywienie oraz porównanie i wyjaśnia ich funkcję, - wyjaśnia, na czym polega rytm utworu, - objaśnia znaczenie wyrazów nieużywanych współcześnie 	<p>wyrazów rymujących się,</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia wyczerpująco sytuację przedstawioną w wierszu i odwołuje się do własnych doświadczeń, - określa nastrój i uzasadnia swoją wypowiedź, odwołując się do elementów utworu, - rysuje ilustrację do wybranego fragmentu wiersza (przykład intersemiotyczny) -prezentuje historie powstania polskiego hymnu państwowego oraz wyjaśnia, kim byli: J.H. Dąbrowski, S. Czarniecki, N. Bonaparte, - przygotowuje dla rówieśników z innego kraju interesujące informacje o Polsce w wybranej formie (plakat, film, prezentacja) - porównuje legendę o panu Twardowskim z utworem „Pani Twardowska” A. Mickiewicza
<p>Kształcenie literackie i kulturowe - proza</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta ze 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta ze 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta ze 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -czyta ze zrozumieniem 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezentuje informacje o

<p>zrozumieniem głośno</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia bohaterów utworu, - wymienia wydarzenia przedstawione w utworze, - definiuje pojęcie narratora, - określa narratora, - określa, czym jest opowiadanie i wymienia jego części, - opowiada ustnie, zachowując kolejność wydarzeń, - definiuje legendę, - rozróżnia wydarzenia i postacie realistyczne i fantastyczne, 	<p>zrozumieniem głośno i cicho,</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta z podziałem na role, - wyszukuje w tekście określone informacje, - przedstawia bohaterów utworu, - wskazuje postacie fantastyczne i realistyczne, - przedstawia miejsce i czas wydarzeń, - formułuje 2-3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze, - podaje nazwy określające narratora uczestniczącego w wydarzeniach i nieuczestniczącego w wydarzeniach, 	<p>zrozumieniem głośno, wyraźnie z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych oraz cicho,</p> <ul style="list-style-type: none"> - określa temat tekstu, np. artykułu, - opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze, - określa 2-3 cechy bohatera, - przedstawia sytuację, w której znalazł się bohater, - określa osobę opowiadającą o wydarzeniach, - wyraża w 2-3 zdaniach swoją opinię o lekturze, 	<p>głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację,</p> <ul style="list-style-type: none"> - opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze, - określa cechy bohaterów utworu i ich relacje, - przedstawia swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu, - porównuje doświadczenia bohatera z własnymi, - porównuje opisywane w tekście miejsca ze znanymi mu z własnego życia, - wyjaśnia, jak rozumie przesłanie utworu, puentę, itp. - wskazuje w tekście charakterystyczne cechy opowiadania, - wyjaśnia morał płynący z opowieści, baśni, itp. - rozpoznaje czytany utwór jako legendę i wskazuje w nim charakterystyczne cechy 	<p>autorze, a w przypadku autorów lektur obowiązkowych także o innych utworach autora,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcia występujące w tekście, - samodzielnie formułuje zasady dobrego zachowania, - przedstawia pomysły na spędzanie wolnego czasu, - układa własne anagramy, - opowiada w ciekawy sposób o własnych doświadczeniach i uczuciach, związanych z tematyką poznanych tekstów, - przygotowuje w wybranej formie (plakat, film, prezentacja) interesujące informacje o swojej szkole dla rówieśników z innych krajów, - wypowiada się w wyczerpujący sposób na temat wydarzeń przedstawionych w tekście, odwołując się do znajomości całej lektury, - opisuje ustnie elementy świata
--	---	--	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> - definiuje , czym jest baśń, - wymienia tytuły znanych baśni, - rozpoznaje najbardziej znanych bohaterów baśni, - wymienia najbardziej znanych autorów baśni (Andersen, bracia Grimm, Perrault) - nazywa uczucia: smutek, rozpacz, żal, samotność, tęsknota 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia charakterystyczne cechy opowiadania, legendy, baśni, - opowiada ustnie zachowując kolejność wydarzeń i trójdzielną kompozycję wypowiedzi, - wskazuje wydarzenia i postacie realistyczne i fantastyczne, - wymienia miejsce występujące w legendzie, - opowiada swoją ulubioną baśń, - rozpoznaje charakterystyczne cechy wywiadu 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje w tekście dwie charakterystyczne cechy opowiadania, legendy, baśni, - prezentuje najbardziej znanych bohaterów baśni Andersena, braci Grimm, Perraulta 	<ul style="list-style-type: none"> legandy, - rozpoznaje czytany utwór jako baśń i wskazuje w nim charakterystyczne cechy baśni, - prezentuje najbardziej znanych autorów baśni: Andersena, braci Grimm, Perraulta i ich twórczość, - opowiada w ciekawy sposób ulubioną baśń 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawionego i wyjaśnia, na czym polega ich wyjątkowość, - wymienia legendy związane z regionem, w którym mieszka, - w sposób interesujący opowiada jedną z legend związanych z regionem, w którym mieszka, - wyjaśnia znaczenie powiedzeń i przysłów, - wyjaśnia przyczyny popularności baśni, - przygotowuje pytania i zadania dla uczestników szkolnego konkursu czytelniczego „W świecie baśni”, - rysuje ilustracje do baśni i przygotowuje teatrzyk kamishibai, - proponuje inny tytuł dla fragmentu tekstu, - zbiera informacje i opowiada o działalności Fundacji Mam Marzenie
Kształcenie	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

literackie i kulturowe - komiks	<ul style="list-style-type: none"> - odczytuje dialogi w dymkach, - wymienia bohaterów komiksu, - wskazuje charakterystyczne cechy komiksu, - rozpoznaje najbardziej znanych bohaterów komiksów, - podaje tytuł swojego ulubionego komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> - czyta ze zrozumieniem komiks, - przedstawia bohaterów komiksu, - wskazuje 2-3 charakterystyczne cechy komiksu, - przedstawia miejsce i czas wydarzeń, -wymienia najbardziej znanych autorów i bohaterów komiksów, - przedstawia w 2-3 zdaniach swój ulubiony komiks 	<ul style="list-style-type: none"> - opowiada treść komiksu, - określa 2-3 cechy bohaterów komiksu, - opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w komiksie, - wskazuje charakterystyczne cechy komiksu, - określa początki sztuki komiksowej w Polsce, - przedstawia najbardziej znanych bohaterów komiksów 	<ul style="list-style-type: none"> - opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w komiksie, - opisuje magiczne przedmioty, - odczytuje uczucia przedstawione na rysunkach - określa początki sztuki komiksowej w Polsce i na świecie, - prezentuje najbardziej znanych autorów komiksów - prezentuje ulubiony komiks 	<ul style="list-style-type: none"> - prezentuje informacje o autorze komiksu, - wyczerpująco wypowiada się na temat wydarzeń przedstawionych w komiksie, odwołując się do znajomości całej lektury, - tworzy własny komiks z poznanymi bohaterami
Kształcenie literackie i kulturowe - dzieło sztuki: obraz	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia kolory znajdujące się na obrazie, - wymienia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezentuje elementy przedstawione na obrazie, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określa dominujące na obrazie kolory, - opisuje sytuację przedstawioną na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje pierwszy i drugi plan obrazu, - opowiada w kilku zdaniach o sytuacji przedstawionej na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określa nastrój obrazu i uczucia, jakie wywołuje oraz uzasadnia swoją wypowiedź, - przedstawia własne zdanie na

	<p>przedmioty i postacie występujące na obrazie,</p> <p>- wymienia elementy pejzażu przedstawione na obrazie</p>	<p>- wymienia elementy realistyczne i fantastyczne występujące na obrazie,</p> <p>- określa czas i miejsce sytuacji przedstawionej na obrazie,</p> <p>- odróżnia pejzaż od portretu i martwej natury</p>	<p>obrazie,</p> <p>- określa źródło światła i ruch,</p> <p>- nazywa emocje, które mogą odczuwać postacie z obrazu,</p> <p>- określa nastrój, jaki wywołuje obraz</p>	<p>obrazie,</p> <p>- opisuje umieszczone na obrazie elementy,</p> <p>- proponuje tematy rozmów postaci przedstawionych na obrazie</p>	<p>temat sytuacji z obrazu,</p> <p>- omawia elementy sztuki plastycznej: plan, barwy, kompozycję, światło, ruch,</p> <p>- dokonuje przekładu intersemiotycznego: wymyśla i opowiada historię, która mogłaby się wydarzyć w miejscu ukazanym na obrazie</p>
<p>Kształcenie literackie i kulturowe -dramat i spektakl teatralny</p>	<p>Uczeń:</p> <p>- czyta głośno ze zrozumieniem tekst dramatyczny z podziałem na role,</p> <p>- wymienia bohaterów utworu,</p> <p>- wymienia najważniejsze wydarzenia,</p> <p>- rozróżnia wydarzenia i postacie fantastyczne od</p>	<p>Uczeń:</p> <p>- czyta ze zrozumieniem i odpowiednią artykulacją oraz uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych,</p> <p>- przedstawia bohaterów, miejsce i czas wydarzeń,</p> <p>- formułuje 2-3 zdania na temat wydarzeń</p>	<p>Uczeń:</p> <p>- opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach występujących w utworze,</p> <p>- określa cechy dramatu,</p> <p>- określa cechy osób wykonujących zawody związane z teatrem,</p> <p>- opowiada w kilku zdaniach o swojej wizycie w teatrze,</p>	<p>Uczeń:</p> <p>- w ciekawy sposób opowiada o wydarzeniach występujących w utworze,</p> <p>- określa cechy bohaterów,</p> <p>- opisuje bohaterów,</p> <p>- wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu,</p> <p>- określa cechy dramatu (tekst główny i tekst poboczny, podział na akty i sceny),</p> <p>- przedstawia morał płynący z</p>	<p>Uczeń:</p> <p>- prezentuje informacje o autorze,</p> <p>- pracując w grupie planuje scenografię, rekwizyty, kostiumy, ruch sceniczny,</p> <p>- pracując w grupie przygotowuje inscenizację przedstawienia,</p> <p>- wypowiada się o swoich wrażeniach z ostatnio obejrzanego przedstawienia teatralnego,</p> <p>- wymyśla sposoby wykorzystania</p>

	<p>realistycznych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - określa, czym jest dramat, - wymienia osoby tworzące spektakl teatralny 	<p>przedstawionych w utworze,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje wydarzenia oraz postacie realistyczne i fantastyczne, - wskazuje tekst główny i tekst poboczny, - przedstawia osoby tworzące spektakl teatralny i opisuje ich pracę, - przedstawia 2-3 zasady kulturalnego zachowania się w teatrze, - wskazuje dialog i monolog, - wskazuje elementy plakatu teatralnego 	<p>używając słownictwa związanego z teatrem,</p> <ul style="list-style-type: none"> - odczytuje informacje z plakatu teatralnego, - określa cechy dramatu (podział na akty i sceny) 	<p>przedstawienia,</p> <ul style="list-style-type: none"> - opowiada w ciekawy sposób o swojej wizycie w teatrze , swobodnie używając słownictwa związanego z teatrem, - przedstawia zasady kulturalnego zachowania się w teatrze, - planuje grę aktorską i projektuje dekoracje, kostiumy i rekwizyty do przedstawienia 	<p>różnych przedmiotów codziennego użytku w teatrze,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia kilka nazwisk współczesnych twórców teatralnych, - przygotowuje plakat teatralny do szkolnego przedstawienia dowolnej baśni
<p>Kształcenie literackie i kulturowe- historia książki, karta katalogowa</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia osoby tworzące książki i wskazuje je na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje pracę poszczególnych osób tworzących książki, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określa cechy osób wykonujących zawody związane z 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opowiada w interesujący sposób, jak powstaje książka, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie wyszukuje informacje w różnych źródłach i przygotowuje prezentację

<p>rodzaje katalogów bibliotecznych.</p> <p>Samokształcenie</p>	<p>rysunku,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia, co znajduje się w księgozbiornym podręcznym, - określa, czym jest katalog biblioteczny, - wymienia zasady zachowania się w bibliotece, - określa, czym jest karta katalogowa i wymienia jej najważniejsze elementy 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia rodzaje katalogów bibliotecznych, - przestrzega zasad zachowania się w bibliotece, 	<p>tworzeniem książek,</p> <ul style="list-style-type: none"> - opowiada w kilku zdaniach, jak powstaje książka - rozróżnia rodzaje katalogów bibliotecznych, - wybiera katalog biblioteczny odpowiedni w określonej sytuacji, - odnajduje w książce informacje potrzebne do przygotowania karty katalogowej 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje budowę książki, posługując się odpowiednim słownictwem (strona tytułowa, grzbiet książki, itp.), - korzysta z katalogu bibliotecznego przy szukaniu książek i materiałów, - znajduje wskazane informacje w karcie katalogu internetowego 	<p>przedstawiającą wybrany zawód związany z procesem powstawania książki,</p> <ul style="list-style-type: none"> - swobodnie korzysta z katalogu bibliotecznego oraz z katalogu internetowego przy szukaniu książek i materiałów
<p>Samokształcenie</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyszukuje wyrazy bliskoznaczne w słowniku synonimów, - wyszukuje wyrazy w słowniku języka polskiego i słowniku 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odczytuje wyrazy i definicje wyrazów ze zrozumieniem 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odczytuje skróty i oznaczenia słownikowe 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - trafnie dobiera wyrazy bliskoznaczne, - podejmuje próby korzystania z internetowych wersji słowników, - sporządza notatkę na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie i sprawnie korzysta ze słownika synonimów, słownika języka polskiego i słownika ortograficznego wersji papierowej a także korzysta z ich wersji internetowych

	<p>ortograficznym,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyszukuje w bibliotece lub internecie potrzebne informacje - czyta lektury uzupełniające i przygotowuje ich prezentację 			podstawie samodzielnie wyszukanych informacji	
<p>Pisanie form wypowiedzi</p> <p>- kartka z życzeniami lub pozdrowieniami</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawnie zapisuje miejscowość i datę, - podejmuje próbę napisania życzeń lub pozdrowień 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawnie zapisuje adres , - redaguje życzenia lub pozdrowienia według wzoru 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stosuje zwroty do adresata, - redaguje życzenia lub pozdrowienia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - redaguje życzenia lub pozdrowienia odpowiednie do sytuacji i adresata, - wskazuje różnice między SMS-em a kartką pocztową 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - redaguje poprawnie pod względem językowym, ortograficznym i kompozycyjnym kartkę pocztową z życzeniami lub pozdrowieniami w związku z określoną sytuacją
<p>Pisanie form wypowiedzi</p> <p>- list</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawnie zapisuje miejscowość i datę, - wymienia elementy listu, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stosuje zwrot do adresata, - redaguje list według wzoru 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stosuje zwroty do adresata, - stosuje zwroty grzecznościowe, - redaguje list do 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stosuje różne zwroty do adresata, - dzieli tekst na akapity, - redaguje list do określonego adresata na podany temat 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie zgodnie z wymogami tej formy wypowiedzi redaguje poprawny i wyczerpujący temat list

	- podejmuje próbę napisania listu		kolegi		
Pisanie form wypowiedzi - notatka	Uczeń: - określa, czym jest notatka i wymienia różne sposoby notowania,	Uczeń: - odróżnia różne sposoby notowania, - notuje ważne informacje w formie krótkiego tekstu i punktów	Uczeń: - wybiera z tekstu ważne informacje, - notuje w formie krótkiego tekstu, punktów, schematu i tabeli	Uczeń: - sporządza notatkę w określonej formie, - wybiera sposób zanotowania	Uczeń: - trafnie wybiera najlepszą formę notatki i samodzielnie ją redaguje, zgodnie z wymogami tej formy, - odczytuje skróty: wg, nr, np., ok., m.in., r. , w. i posługuje się nimi w notatkach
Pisanie form wypowiedzi - opis przedmiotu	Uczeń: - wymienia najważniejsze elementy opisu przedmiotu, - podaje wyrazy opisujące wygląd przedmiotu, - opisuje w 2-3 zdaniach wygląd, wielkość, kształt, kolor przedmiotu	Uczeń: - wyszukuje w tekście informacje na temat wyglądu przedmiotu, - redaguje według wzoru opis przedmiotu	Uczeń: - redaguje opis przedmiotu	Uczeń: - stosuje w wypowiedzi pisemnej odpowiednią kompozycję, - wydziela akapity	Uczeń: - samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi formy wypowiedzi, redaguje poprawny i wyczerpujący temat opis przedmiotu, unikając powtórzeń
Pisanie form wypowiedzi	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

<p>- plan wydarzeń</p>	<p>- określa, czym jest ramowy i szczegółowy plan wydarzeń</p>	<p>- porządkuje według chronologii plan ramowy wydarzeń</p>	<p>- redaguje odtwórczy plan ramowy wydarzeń, - przekształca czasowniki w rzeczowniki nazywające czynności</p>	<p>- rozbudowuje plan ramowy w plan szczegółowy, - stosuje odpowiedni układ graficzny</p>	<p>- samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy , redaguje poprawny ramowy i szczegółowy plan wydarzeń , unikając powtórzeń</p>
<p>Pisanie form wypowiedzi - opowiadanie twórcze i odtwórcze, baśń, legenda</p>	<p>Uczeń: - określa , czym są opowiadanie, baśń i legenda i wymienia ich części, - podejmuje próbę pisania opowiadania, baśni, legendy, zachowując kolejność wydarzeń</p>	<p>Uczeń: - pisze opowiadanie, baśń, legendę, zachowując kolejność wydarzeń i trójdzielną kompozycję, - redaguje opowiadanie, baśń, legendę, zgodnie z planem</p>	<p>Uczeń: - pisze poprawne opowiadanie, baśń, legendę, pod względem chronologii i kompozycji , popełniając nieliczne błędy językowe i w zakresie zapisu</p>	<p>Uczeń: - pisze poprawne opowiadanie odtwórcze i twórcze, baśń, legendę, wydzielając akapity</p>	<p>Uczeń: - samodzielnie, zgodnie z wymogami gatunku pisze poprawne opowiadanie, baśń, legendę, unikając powtórzeń, z urozmaiconą narracją</p>
<p>Pisanie form wypowiedzi - zaproszenie, - podziękowanie, - ogłoszenie</p>	<p>Uczeń: - wymienia najważniejsze elementy zaproszenia, podziękowania, ogłoszenia,</p>	<p>Uczeń: - redaguje zaproszenie, ogłoszenie lub podziękowanie według wzoru, - poprawnie zapisuje datę i miejsce</p>	<p>Uczeń: - redaguje zaproszenie, ogłoszenie lub podziękowanie - stosuje zwroty do adresata i charakterystyczne</p>	<p>Uczeń : - redaguje zaproszenie, ogłoszenie lub podziękowanie, uwzględniając konieczne elementy, - stosuje odpowiednią kompozycję i układ graficzny</p>	<p>Uczeń : -samodzielnie i poprawnie redaguje zaproszenie, ogłoszenie lub podziękowanie, nadając mu ciekawą formę</p>

	- podejmuje próbę napisania zaproszenia, podziękowania lub ogłoszenia	wydarzenia	sformułowania, - stosuje zwroty grzecznościowe, - pisze krótko, zwięźle, konkretnie		
Pisanie form wypowiedzi - dialog	Uczeń: - wskazuje dialog w tekście, - podejmuje próbę napisania dialogu	Uczeń: - uzupełnia dialog odpowiednimi znakami interpunkcyjnymi	Uczeń: - pisze dialog na zadany temat, - dobiera synonimy do czasowników: powiedzieć, mówić	Uczeń: - poprawnie redaguje dialog na określony temat, unikając powtórzeń	Uczeń: - samodzielnie, zgodnie z wymogami gatunku redaguje dialog stosując bogate słownictwo i poprawna znaki interpunkcyjne
Nauka o języku - fonetyka	Uczeń: - wymienia litery w kolejności alfabetycznej, - dzieli wyrazy na sylaby	Uczeń: - porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej, - poprawnie dzieli wyrazy na sylaby, - odróżnia głoski od liter	Uczeń: - określa liczbę liter i głosek w podanych wyrazach, - poprawnie przenosi wyrazy do następnej linii, - odróżnia samogłoski i spółgłoski	Uczeń: - bezbłędnie odróżnia samogłoski i spółgłoski	Uczeń: - wykorzystują tę wiedzę w poprawnym i sprawnym korzystaniu ze słowników i katalogów
Nauka o języku	Uczeń: - wskazuje nadawcę	Uczeń: - odróżnia	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń: - projektuje znaki graficzne

<p>- akt komunikacji</p>	<p>i odbiorcę komunikatu,</p> <ul style="list-style-type: none"> - odczytuje najczęściej występujące znaki graficzne i symbole - nazywa zwroty grzecznościowe 	<p>komunikaty słowne, graficzne i dźwiękowe,</p> <ul style="list-style-type: none"> - odczytuje znaki graficzne i symbole, - poprawnie posługuje się zwrotami grzecznościowymi 	<ul style="list-style-type: none"> - odczytuje informacje przekazywane za pomocą gestów i mimiki 	<ul style="list-style-type: none"> - przekazuje określone informacje za pomocą odpowiednich gestów i mimiki 	<p>przekazujące określone informacje</p>
<p>Nauka o języku- znaki interpunkcyjne</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje znaki interpunkcyjne: kropkę, pytnik, wykrzyknik, cudzysłów, - stosuje te znaki w wypowiedzeniach, - wymienia zasady użycia przecinka przed spójnikami i w zdaniu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawnie stosuje te znaki w redagowanych rzez siebie tekstach, - stosuje zasady użycia przecinka przed podanymi spójnikami, stawia przecinek między wyrazami stanowiącymi wyliczenie, - zapisuje tytuły utworów w cudzysłowach, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stosuje poprawną odmianę rzeczowników nazywających znaki interpunkcyjne (zwłaszcza rzeczownika „cudzysłów”) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określa różnice w treści zdania w zależności od zastosowanego znaku interpunkcyjnego, - stosuje kursywę zamiennie z cudzysłowem w tekście pisany na komputerze 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - redaguje własne teksty złożone z różnych rodzajów zdań i poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne

		- zna zasady stosowania kursywy w tekście pisanym na komputerze			
Nauka o języku – części mowy rzeczownik, przymiotnik, czasownik, przysłówek, przymimek, spójnik	Uczeń: - wskazuje rzeczownik, - podaje liczby, rodzaj i przypadek rzeczownika - wskazuje przymiotnik, - podaje liczby, przypadki, osoby i rodzaje przymiotnika - wskazuje czasowniki, - podaje liczby, rodzaje i osoby czasownika, - wskazuje czasowniki w czasie przeszłym, teraźniejszym i	Uczeń: - określa rodzaj rzeczownika, - odmienia rzeczownik przez liczby i przypadki - odmienia przymiotnik przez liczby i przypadki, - wypisuje z tekstu rzeczowniki wraz z określającymi je przymiotnikami, - odmienia czasowniki przez liczby, rodzaje i osoby, - odróżnia czasowniki w czasie przeszłym, teraźniejszym i	Uczeń: - stosuje rzeczowniki w odpowiednich formach, - stosuje przymiotniki w odpowiednich formach, - odróżnia przymiotniki w rodzaju męskoosobowym i niemęskoosobowym, - stosuje czasowniki w odpowiednich formach, - określa osobę, liczbę i rodzaj czasownika, - odróżnia formę osobową od nieosobowej, - tworzy przysłówki od	Uczeń: - określa przypadek i liczbę danego rzeczownika, - określa przypadek, rodzaj i liczbę danego przymiotnika, - określa rodzaj przymiotnika w liczbie pojedynczej i mnogiej, - poprawnie stosuje czasowniki w różnych rodzajach, - tworzy poprawne formy trudnych czasowników, - określa osobę, rodzaj i liczbę danego czasownika, - używa bezokoliczników w wypowiedzi - przekształca teksty pisane w czasie teraźniejszym na teksty pisane w czasie przeszłym lub	Uczeń: - rozpoznaje rodzaj rzeczowników sprawiających trudności (np. pomarańcza) - poprawnie używa różnych form rzeczowników i przymiotników, a w razie wątpliwości korzysta ze słownika - opisuje szkolnego kolegę , używając przymiotników, - używa poprawnego sformułowania <i>ubieram się w płaszc</i> - odróżnia w formach osobowych czasowników formę złożoną czasu przyszłego z bezokolicznikiem od formy złożonej z dwóch czasowników, - redaguje tekst z wykorzystaniem różnych , celowo dobranych przysłówków,

	<p>przyszłym,</p> <ul style="list-style-type: none"> - określa bezokolicznik jak formę nieosobową czasownika, - wskazuje przysłówki wśród innych części mowy, - wskazuje przyimki wśród innych części mowy, - wskazuje spójniki wśród innych części mowy 	<p>przyszłym,</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje bezokolicznik - określa rodzaj czasownika, - wyszukuje przysłówki w tekście, - rozpoznaje przysłówki pochodzące od przymiotników, - wyszukuje przyimki w tekście, - wskazuje wyrażenia przyimkowe, - wyszukuje spójniki w tekście 	<p>przymiotników,</p> <ul style="list-style-type: none"> - posługuje się przysłówkami w zdaniu, - rozpoznaje wyrażenia przyimkowe, - uzupełnia wypowiedź pisemną odpowiednimi spójnikami 	<p>przyszłym,</p> <ul style="list-style-type: none"> - stosuje formy prostą i złożoną czasowników w czasie przyszłym, - określa znaczenie przysłówków w zdaniu, - dostrzega związek między przysłówkiem a czasownikiem, - określa znaczenie przyimków w zdaniu, - rozróżnia wyrażenia przyimkowe wskazujące na miejsce i wskazujące na czas, - określa znaczenie spójników w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> - redaguje tekst z wykorzystaniem wyrażeń przyimkowych, - redaguje tekst z wykorzystaniem spójników
<p>Nauka o języku- części zdania podmiot i orzeczenie</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje nazwy głównych części zdania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje podmiot jako wykonawcę czynności - wskazuje orzeczenie jako określenie czynności 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje podmiot i orzeczenie w podanych zdaniach 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje główne części zdania w tekście 	

		lub stanu			
Nauka o języku – zdanie i równoważnik zdania, - zdania pojedyncze i złożone, - zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, - zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące	Uczeń: - określa, czym jest równoważnik zdania - odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego, - odróżnia zdanie pojedyncze nierozwinięte od zdania pojedynczego rozwiniętego, - rozróżnia zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące	Uczeń: - odróżnia zdanie od równoważnika zdania, - wskazuje zdania składowe w zdaniu złożonym, - wskazuje grupę podmiotu i grupę orzeczenia w zdaniu pojedynczym rozwiniętym, - buduje poprawnie zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące	Uczeń: - przekształca równoważniki zdania w zdania, - układa zdania złożone ze zdań pojedynczych, - rozwija zdania nierozwinięte w zdania rozwinięte, - przekształca zdania oznajmujące w pytające	Uczeń: - przekształca zdania w równoważniki zdania i odwrotnie, - stosuje odpowiednie spójniki, łączące zdania pojedyncze w zdania złożone, - buduje zdania pojedyncze rozwinięte, - przekształca zdania rozkazujące tak, by wyrażały prośbę	Uczeń: - stosuje poprawnie różne rodzaje zdań w zależności od zamierzonego celu
Nauka o języku- zasady ortograficzne	Uczeń: - wymienia zasady ortograficzne pisowni ó i u, - poprawnie zapisuje wyrazy zakończone na –	Uczeń: - stosuje zasady ortograficzne pisowni ó i u, - tworzy formy pokrewne i poprawnie zapisuje	Uczeń: - poprawnie zapisuje wyrazy zakończone na : -uj, -uje, -unek, -us, -usz, -uch, -ura, -ulec, - korzysta ze słownika ortograficznego,	Uczeń: - poprawnie zapisuje wyrazy z ó niewymiennym, - poprawnie zapisuje wyjątki w pisowni rz po spółgłoskach, - poprawnie zapisuje wyrazy z	Uczeń: - samodzielnie i sprawnie korzysta ze słownika ortograficznego, - poprawnie zapisuje wszystkie wyrazy z trudnością ortograficzną ó, u, rz, ż, ch, h

	<p>ów, -ówka, -ówna,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia zasady ortograficzne pisowni rz i ż, - poprawnie zapisuje wyrazy zakończone na –arz, -erz, -mistrz, -mierz, - wymienia zasady ortograficzne pisowni ch i h, - zapisuje poprawnie wyrazy z ch na końcu wyrazu, - wymienia zasady pisowni <i>nie</i> z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami, - wymienia zasady ortograficzne pisowni wielką literą imion, nazwisk, przydomków, 	<p>wyrazy z ó wymiennym,</p> <ul style="list-style-type: none"> - stosuje zasady ortograficzne pisowni rz i ż, - poprawnie zapisuje wyrazy z ż po l, ł, r, n, - stosuje zasady ortograficzne pisowni ch i h, - poprawnie zapisuje wyrazy z h w środku wyrazu, - stosuje zasady pisowni <i>nie</i> z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami, - stosuje zasady ortograficzne pisowni wielką literą imion, nazwisk, przydomków, pseudonimów, tytułów, a także nazw 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzy formy pokrewne i poprawnie zapisuje wyrazy z rz i ż wymiennym, - tworzy formy pokrewne i poprawnie zapisuje wyrazy z h wymieniającym się na g, z, ż, - poprawnie zapisuje wyrazy z przeczeniem <i>nie</i>, - poprawnie zapisuje imiona, nazwiska, przydomki, przezwiska, tytuły książek, filmów, programów, dzieł sztuki, - poprawnie zapisuje nazwy państw, miast, dzielnic, regionów, mieszkańców państw i regionów, miast, dzielnic i wsi 	<p>rz i ż niewymiennym,</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapisuje poprawnie wyrazy z h niewymiennym, - poprawnie zapisuje małą literą przymiotniki utworzone od nazw własnych 	<ul style="list-style-type: none"> - układa krótkie, zabawne historyjki, używając wyrazów z trudnością ortograficzną - zapisuje poprawnie wszystkie podane wyrazy z trudnością ortograficzną związaną z zasadą pisowni przeczenia <i>nie</i> z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami, - poprawnie zapisuje wszystkie podane wyrazy – według zasad pisowni małą i wielką literą omawianych na lekcji
--	---	---	--	---	---

	pseudonimów, tytułów, a także nazw państw, miast dzielnic, regionów, mieszkańców państw i regionów; - wymienia zasady pisowni małą literą nazw mieszkańców miast, dzielnic, wsi	państw, miast dzielnic, regionów, mieszkańców państw i regionów; - stosuje zasady pisowni małą literą nazw mieszkańców miast, dzielnic, wsi			
--	--	--	--	--	--

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy czwartej uniemożliwia osiągnięcie celów:

- nie opanował nawet podstawowych wiadomości, ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach z zakresu podstawy programowej,
- nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- nie wykonuje zadań ani poleceń nauczyciela,
- zaniedbuje wykonywanie prac domowych.

Szczegółowe wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z języka polskiego dla klasy V

zgodne z podstawą programową kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej – język polski

Uczeń powinien opanować treści wymagane w klasie IV

Uczniów obowiązuje znajomość treści lektur obowiązkowych oraz dwóch uzupełniających.

Treści nauczania	Wymagania konieczne	Wymagania	Wymagania	Wymagania dopełniające	Wymagania wykraczające
------------------	---------------------	-----------	-----------	------------------------	------------------------

	(ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzające (ocena dobra)	(ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń :	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
Kształcenie literackie i kulturowe	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje bohaterów lektury, konfrontuje sytuację z tekstu z własnymi doświadczeniami, - zna pojęcie: fikcja literacka, - wyszukuje w tekście informacje nt. różnych elementów świata przedstawionego, - omawia wrażenia czytelnicze, - określa osobę mówiącą w wierszu, - wyjaśnia pojęcie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezentuje bohaterów - przedstawia wydarzenia, - dostrzega fikcyjny charakter świata przedstawionego w utworze, bohaterów utworu, - przedstawia osobę mówiącą oraz adresata wiersza, myśli i uczucia osoby mówiącej, - wskazuje w tekście wiersza wers, rym, strofę, epitet, porównanie, ożywienie, refren, pytanie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uzasadnia swoją opinię nt. bohatera lektury właściwie dobranymi argumentami, - analizuje wiedzę narratora nt. świata przedstawionego, - wskazuje analogie między światem przedstawionym różnych utworów literackich, - zna treść lektur, ale nie potrafi jej dokładnie przekazać, - określa temat wiersza, - opowiada w 2-3 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analizuje i ocenia relacje łączące bohaterów lektury, - rozpoznaje przenośne znaczenie różnych elementów świata przedstawionego, - interpretuje treść lektury na poziomie przenośnym - opowiada w ciekawy sposób o sytuacji przedstawionej w wierszu, a także o bohaterze wiersza, podmiocie lirycznym i ich uczuciach, - opisuje adresata utworu, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta samodzielnie i ze zrozumieniem na poziomie semantycznym i krytycznym lektury i teksty spoza tej listy, - swobodnie odwołuje się do różnych kontekstów literackich, - samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności, - oznacza się dojrzałością sądów, - czyta ze zrozumieniem teksty kultury, potrafi analizować i interpretować je w sposób wnikliwy,

	<p>podmiot liryczny i adresat utworu,</p> <ul style="list-style-type: none"> - definiuje wers i strofę, - przygotowuje recytację, - wskazuje rymy, epitety, - rozumie pojęcia: rym, wers, refren, epitet, ożywienie, porównanie, pytanie retoryczne, przenośnia. 	<p>retoryczne, przenośnię,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wygłasza wiersz z pamięci, - określa nastrój wiersza 	<p>zdaniach o sytuacji przedstawionej w wierszu,</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady rymów, - wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie, -wskazuje w tekście wiersza wers, rym, strofę, epitet, porównanie, ożywienie, refren, pytanie retoryczne, przenośnię, - określa nastrój wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> - nazywa uczucia, jakie wyraża utwór i wskazuje odpowiednie cytaty, - wyjaśnia, jak rozumie przesłanie utworu, - recytuje wiersz, odpowiednio interpretując głosowo, - wskazuje w tekście ożywienie, przenośnię, pytanie retoryczne oraz porównanie i wyjaśnia ich funkcję, - wyjaśnia, na czym polega rytm utworu, 	<p>posługując się właściwą terminologią,</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia wyczerpująco sytuację przedstawioną w wierszu i odwołuje się do własnych doświadczeń, wskazuje środki poetyckie i potrafi określić ich funkcje, - określa nastrój i uzasadnia swoją wypowiedź, odwołując się do elementów utworu,
	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie przeczytany tekst na poziomie od 31% do 50%, - wymienia bohaterów utworu, i wydarzenia, - identyfikuje 	<ul style="list-style-type: none"> - czyta ze zrozumieniem na poziomie 51% - 70% zrozumienia tekstu, - wyszukuje w tekście określone informacje, - przedstawia bohaterów utworu, 	<ul style="list-style-type: none"> - czyta ze zrozumieniem i zna tekst przeczytany na poziomie 71% - 90%, - określa temat tekstu, - opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach 	<ul style="list-style-type: none"> - czyta na poziomie 91% - 97% znajomości tekstu, - odróżnia narrację pierwszoosobową od trzecioosobowej -wyraża swój sąd o bohaterach i ich zachowaniu 	<ul style="list-style-type: none"> - czyta na poziomie 98% - 100% znajomości tekstu, - osiąga wysokie wyniki w konkursach przedmiotowych, - podejmuje działalność literacką lub kulturalną w

<p>nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich,</p> <p>- definiuje pojęcie narratora,</p> <p>- określa, czym jest opowiadanie i wymienia jego części,</p> <p>- opowiada ustnie, zachowując kolejność wydarzeń,</p> <p>- rozumie ogólny sens czytanych utworów</p> <p>- definiuje legendę, baśń i mit</p> <p>- rozróżnia wydarzenia i postacie realistyczne i fantastyczne,</p> <p>- wymienia najbardziej znanych autorów baśni</p> <p>-wymienia bogów greckich i ich atrybuty</p>	<p>- wskazuje postacie fantastyczne i realistyczne,</p> <p>- przedstawia miejsce i czas wydarzeń,</p> <p>- odczytuje sens utworów na poziomie semantycznym,</p> <p>-odróżnia bohatera trzecioosobowego od pierwszoosobowego</p> <p>- wymienia charakterystyczne cechy opowiadania, legendy, baśni,</p> <p>- opowiada ustnie zachowując kolejność wydarzeń i trójdzielną kompozycję wypowiedzi,</p> <p>- wskazuje wydarzenia i postacie realistyczne i fantastyczne,</p> <p>- wymienia miejsce realistyczne występujące w micie,</p>	<p>przedstawionych w utworze,</p> <p>- określa cechy bohatera i osobę opowiadającą o wydarzeniach,</p> <p>- wskazuje w tekście charakterystyczne cechy opowiadania, legendy, baśni i mitu</p> <p>- zna najbardziej znanych bohaterów mitów</p> <p>- rozróżnia mity omawiane podczas zajęć,</p> <p>- określa tekst jako powieść przygodową</p> <p>- wskazuje w tekście charakterystyczne cechy noweli</p> <p>-wskazuje w utworze punkt kulminacyjny i puentę,</p> <p>- odróżnia tekst publicystyczny od tekstu</p>	<p>-określa uczucia bohaterów</p> <p>- bierze aktywny udział w rozmowie, ma bogate słownictwo</p> <p>-czyta ze zrozumieniem głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację,</p> <p>- opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze,</p> <p>- określa cechy bohaterów utworu i ich relacje,</p> <p>- przedstawia swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu,</p> <p>- wyjaśnia, jak rozumie przesłanie utworu, puentę, itp.</p> <p>- wskazuje w tekście charakterystyczne cechy opowiadania,</p> <p>- wyjaśnia morał płynący z</p>	<p>różnych formach (praca w teatrze szkolnym, współpraca z gazetką „Kleks”, prezentując wysoki poziom merytoryczny oraz artystyczny,</p> <p>- ciekawie opowiada o wydarzeniach przedstawionych w utworze,</p> <p>- wyraża swój sąd o bohaterze utworu,</p> <p>- odnosi się do postaw bohaterów i opisuje otaczającą ich rzeczywistość,</p> <p>-wyjaśnia znaczenie wskazanych stałych związków wyrazowych i stosuje je w zdaniach,</p> <p>- wypowiada się w wyczerpujący sposób na temat wydarzeń przedstawionych w tekście, odwołując się do znajomości całej lektury,</p> <p>- wyjaśnia przyczyny popularności mitów,</p>
---	---	---	--	--

	<p>oraz tytuły omawianych na lekcjach mitów,</p> <p>-wie, co to jest powieść przygodowa, nowela, punkt kulminacyjny, puenta,</p> <p>- definiuje tekst publicystyczny,</p> <p>-definiuje gazetę i czasopismo,</p> <p>- wymienia osoby tworzące gazety i czasopisma</p> <p>-określa czym są nagłówki, lid</p>	<p>- zna treść mitów omawianych podczas lekcji</p> <p>-wymienia cechy powieści przygodowej</p> <p>- wymienia charakterystyczne cechy noweli,</p> <p>- wskazuje tekst publicystyczny</p> <p>- wskazuje rodzaje prasy ze względu na częstotliwość ukazywania się</p> <p>-poprawnie zapisuje tytuły czasopism</p> <p>-wskazuje w wybranym artykule nagłówek, lid, fakty, opinie</p>	<p>literackiego,</p> <p>- odróżnia fakty od opinii,</p> <p>- poprawnie zapisuje tytuły czasopism</p> <p>-wskazuje w wybranym artykule nagłówek, lid,</p> <p>- oddziela informacje ważne od drugorzędnych, fakty od opinii</p>	<p>opowieści, baśni, itp.</p> <p>- rozpoznaje czytany utwór jako legendę, baśń lub mit i wskazuje w nim charakterystyczne cechy,</p> <p>- opowiada w ciekawy sposób ulubiony mit,</p> <p>- wyraża swój sąd o bohaterach mitów greckich i ich zachowaniu</p> <p>-podaje różne przykłady powieści przygodowej</p> <p>- rozpoznaje czytany utwór jako nowelę i wskazuje w nim charakterystyczne cechy noweli</p> <p>-wyjaśnia, jak rozumie puentę utworu,</p> <p>- określa cechy bohaterów utworu dokumentalnego i objaśnia ich relacje,</p> <p>- określa cechy tekstu publicystycznego</p>	<p>- określa wady i zalety czasopism drukowanych i w wersji on-line,</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - podejmuje próbę interpretacji obrazu, wymienia kolory, przedmioty i postacie występujące na obrazie. 	<ul style="list-style-type: none"> - prezentuje elementy przedstawione na obrazie, - wymienia elementy realistyczne i fantastyczne występujące na obrazie, - określa czas i miejsce sytuacji przedstawionej na obrazie. 	<ul style="list-style-type: none"> - określa dominujące na obrazie kolory, - opisuje sytuację przedstawioną na obrazie, - nazywa emocje, które mogą odczuwać postacie z obrazu, - określa nastrój, jaki wywołuje. 	<ul style="list-style-type: none"> - określa elementy statyczne i dynamiczne obrazu, - opisuje pierwszy i drugi plan obrazu, - opowiada w kilku zdaniach o sytuacji przedstawionej na obrazie, - opisuje umieszczone na obrazie elementy. 	<ul style="list-style-type: none"> - określa nastrój obrazu i uczucia, jakie wywołuje oraz uzasadnia swoją wypowiedź, - przedstawia własne zdanie na temat sytuacji z obrazu, - omawia elementy sztuki plastycznej: plan, barwy, kompozycję, światło, ruch, - wyjaśnia związek tematyki obrazu z tytułem rozdziału.
	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia osoby tworzące spektakl teatralny, - rozróżnia gatunki filmowe, - rozumie pojęcia: adaptacja teatralna i filmowa. 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia osoby tworzące spektakl teatralny i wie, na czym polega ich praca, - wskazuje dialog i monolog, - rozróżnia gatunki filmowe i potrafi wypowiedzieć się na temat ulubionego gatunku filmowego, - wymienia charakterystyczne cechy 	<ul style="list-style-type: none"> - opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach występujących w utworze dramatycznym, - określa cechy dramatu, - wskazuje cechy osób wykonujących zawody związane z teatrem, - odczytuje informacje z plakatu teatralnego, - wskazuje przykłady filmów z każdego 	<ul style="list-style-type: none"> - w ciekawy sposób opowiada o wydarzeniach występujących w utworze, - określa cechy bohaterów, opisuje ich, - wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu, - określa cechy dramatu (tekst główny i tekst poboczny, podział na akty i sceny), 	<ul style="list-style-type: none"> - wypowiada się o swoich wrażeniach z ostatnio obejrzanego przedstawienia teatralnego, filmu, - potrafi wymienić kilka nazwisk współczesnych twórców teatralnych, - przygotowuje plakat teatralny do szkolnego przedstawienia dowolnej baśni lub mitu, - redaguje wypowiedź na temat swojego ulubionego

		adaptacji filmowej i teatralnej.	gatunku filmowego -prezentuje swój ulubiony gatunek filmowy, -wypowiada się na temat swojej ulubionej audycji radiowej.	- określa charakterystyczne cechy poszczególnych gatunków filmowych, -prezentuje swój ulubiony gatunek filmowy i uzasadnia swoje zdanie, -ciekawie opowiada o swojej ulubionej audycji radiowej, - wskazuje podobieństwa i różnice między radiem a telewizją.	gatunku filmowego.
Samokształcenie	Uczeń: - wie, jakie informacje można znaleźć w słowniku, - sprawdza pisownię wyrazu w słowniku, wyszukuje wyrazy bliskoznaczne w słowniku synonimów, - wyszukuje wyrazy w słowniku języka polskiego,	Uczeń: - wybiera informacje niewyrażone wprost z innych źródeł, np. czasopism, stron internetowych, - gromadzi wiadomości z innych źródeł, - wymienia rodzaje katalogów bibliotecznych, - przestrzega zasad	Uczeń: - rozróżnia rodzaje katalogów bibliotecznych, - wybiera katalog biblioteczny odpowiedni w określonej sytuacji, - wie, jaka jest różnica między encyklopedią PWN a Wikipedią, - określa cechy tekstu informacyjnego,	Uczeń: - korzysta z katalogu bibliotecznego przy szukaniu książek i materiałów, - znajduje wskazane informacje w karcie katalogu internetowego, - trafnie dobiera frazeologizmy i synonimy, - korzysta z internetowych wersji słowników, - korzysta z encyklopedii	Uczeń: - swobodnie korzysta z katalogu bibliotecznego oraz z katalogu internetowego przy szukaniu książek i materiałów, - samodzielnie i sprawnie posługuje się dostępnymi słownikami, - twórczo wykorzystuje informacje z różnych stron internetowych,

	<ul style="list-style-type: none"> - korzysta z Internetu oraz zasobów bibliotecznych, - wymienia, co znajduje się w księgozbiorze podręcznym biblioteki szkolnej, - wymienia zasady zachowania się w bibliotece. 	<ul style="list-style-type: none"> zachowania się w bibliotece, - odróżnia tekst informacyjny od literackiego, - określa elementy hasła encyklopedycznego, odczytuje stosowane skróty. 	<ul style="list-style-type: none"> - świadomie i systematycznie korzysta ze słownika ortograficznego, synonimów i poprawnej polszczyzny w celu wzbogacenia warstwy językowej tekstu, - selekcjonuje informacje uzyskane z różnych źródeł, - odczytuje i objaśnia skróty i oznaczenia słownikowe, 	PWN i Wikipedii.	<ul style="list-style-type: none"> - dba o czystość i poprawność swoich wypowiedzi, korzystając również z dostępnych poradników, audycji, programów.
	<ul style="list-style-type: none"> -wskazuje elementy hasła encyklopedycznego. 		<ul style="list-style-type: none"> - określa cechy tekstu informacyjnego, - wyszukuje wskazane hasła w encyklopedii tradycyjnej, 		
Tworzenie wypowiedzi	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wypowiada komunikaty zawierające proste informacje, - poprawnie pisze 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje części składowe wypowiedzi: wstęp, rozwinięcie, zakończenie, posługuje się akapitami, 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzy uporządkowaną wypowiedź, - posługuje się stylem dostosowanym do sytuacji 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzy logiczną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ 	<ul style="list-style-type: none"> - posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem, zarówno w mowie jak i piśmie,

	<p>poznane na lekcjach ortografii wyrazy oraz zna podstawowe zasady ortograficzne, stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiedni znak interpunkcyjny na końcu,</p> <p>- mówi na temat, ale posługuje się niezbyt bogatą leksyką,</p> <p>- zna podstawowe zasady, jak napisać list prywatny, plan ramowy, zaproszenie, ogłoszenie, krótki opis, opowiadanie z dialogiem, sprawozdanie i tworzy te formy z wyraźną pomocą nauczyciela.</p> <p>- stara się o estetykę zapisu.</p>	<p>-opowiada zdarzenia chronologicznie, streszcza utwory fabularne,</p> <p>- podejmuje próby napisania opowiadania, opowiadania z dialogiem, sprawozdania z wydarzenia, z filmu lub ze spektaklu, listu prywatnego, planu wydarzeń, w miarę możliwości opisuje przedmiot, postać i krajobraz, pisze ogłoszenie i zaproszenie na uroczystość, notatkę na dany temat, życzenia i pozdrowienia, podziękowanie oraz dedykację.</p> <p>- uczestniczy w dyskusji związanej z lekturą, filmem, omawianymi tekstami</p>	<p>komunikacyjnej, tematu i formy,</p> <p>- rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi,</p> <p>- komponuje poprawne pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, fleksyjnym, składniowym wypowiedzi,</p> <p>- potrafi napisać opowiadanie odtwórcze i twórcze, opowiadanie z dialogiem, sprawozdanie z wydarzenia, z filmu lub ze spektaklu, list prywatny, plan wydarzeń, opisać przedmiot, postać i krajobraz, napisać ogłoszenie i zaproszenie na uroczystość, notatkę na dany temat</p>	<p>graficzny, używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej,</p> <p>- bezbłędnie potrafi napisać opowiadanie odtwórcze i twórcze, opowiadanie z dialogiem, sprawozdanie z wydarzenia, z filmu lub ze spektaklu, list prywatny, plan wydarzeń, opisać przedmiot, postać i krajobraz, napisać ogłoszenie i zaproszenie na uroczystość, notatkę na dany temat życzenia i pozdrowienia, podziękowanie oraz dedykację,</p> <p>- w opisie dzieła kultury stosuje słownictwo wyrażające stosunek odbiorcy wobec dzieła,</p> <p>- dokonuje autokorekty napisanego tekstu,</p> <p>- uzasadnia własne zdanie w rozmowie, udziela wyczerpujących odpowiedzi,</p>	<p>- proponuje rozwiązania oryginalne cechujące się ciekawym ujęciem tematu,</p> <p>- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,</p> <p>- przedstawia własne stanowisko dotyczące sposobu rozwiązania sytuacji problemowej, wykonania zadania,</p> <p>- podejmuje rozmowę na temat przeczytanej lektury spoza obowiązującego kanonu,</p> <p>- interpretuje utwór na poziomie symbolicznym i metaforycznym.</p>
--	---	---	---	---	---

		<p>i codziennymi sytuacjami.</p> <p>- zna zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą, wyrazów z „ó” i „u”, „rz” i „ż”, „h” i „ch”, „nie” z różnymi częściami mowy, wyrazów z częścią „by” i wyrazów z „ą” i „ę” w zakończeniu.</p> <p>- potrafi wymienić najważniejsze wyjątki od poznanych reguł.</p> <p>- na ogół zachowuje estetykę zapisu.</p>	<p>życzenia i pozdrowienia, podziękowanie oraz dedykację,</p> <p>- wzbogaca komunikat pozawerbalnymi środkami wypowiedzi,</p> <p>- aktywnie uczestniczy w rozmowie związanej z lekturą, filmem i codziennymi sytuacjami,</p> <p>- zna zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą, wyrazów z „ó” i „u”, „rz” i „ż”, „h” i „ch”, „nie” z różnymi częściami mowy, wyrazów z częścią „by” i wyrazów z „ą” i „ę” w zakończeniu,</p> <p>- wypowiada się logicznie, wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe.</p>	<p>- wzbogaca komunikat pozawerbalnymi środkami wypowiedzi,</p> <p>- udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem stylistycznym,</p> <p>- w rozmowie związanej z przeczytaną lekturą, obejrzanym filmem czy spektaklem, a także codziennymi sytuacjami stosuje poprawny język, bogate słownictwo oraz związki frazeologiczne związane z omawianą tematyką,</p> <p>- sprawnie wyszukuje cytaty, zapisuje je w cudzysłowie, potrafi płynnie wprowadzić cytat do własnego tekstu,</p> <p>- zna zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą, wyrazów z „ó” i „u”, „rz” i „ż”, „h” i „ch”, „nie” z różnymi częściami mowy, wyrazów z częścią „by” i wyrazów z „ą” i „ę”</p>	
--	--	---	---	---	--

				w zakończeniu	
Nauka o języku	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ma podstawową wiedzę językową w zakresie słownictwa, składni, fleksji i fonetyki, - potrafi wskazać i nazwać poznane części mowy, - odmienia wg wzoru lub z pomocą nauczyciela, - odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych, - wie, na czym polega różnica między zdaniem pojedynczym rozwiniętym i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - posiada i stosuje wiedzę w zakresie słownictwa, składni, fleksji i fonetyki, - rozpoznaje rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, przysłówki, liczebniki, spójniki i przyimki, - odmienia czasowniki przez liczby i osoby we wszystkich czasach, - nazywa przypadki i pytania, na które odpowiadają, - rozróżnia zdanie i podaje przykłady różnych typów zdań, - rozpoznaje części zdania, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie słownictwa, fleksji, składni i fonetyki, - rozróżnia poznane części mowy: rzeczownik, czasownik, przymiotnik, liczebnik i potrafi wskazać ich formy fleksyjne, - nazywa nieodmienne części mowy: przyimek, spójnik i przysówek i określa ich funkcje, - wskazuje różnicę między formą osobową i nieosobową czasownika, - w sposób właściwy posługuje się trybami czasownika, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bardzo sprawnie wykorzystuje swoją wiedzę w zakresie słownictwa, fleksji, składni i fonetyki, - rozróżnia biegle poznane części mowy: rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysówek, liczebnik, przyimek i spójnik, nazywa odmienne i nieodmienne, - określa formy fleksyjne rzeczownika, odmienia rzeczownik przez przypadki i liczby, rozróżnia rzeczowniki własne i pospolite, bardzo dobrze radzi sobie z rzeczownikami o nietypowej odmianie, - bezbłędnie rozpoznaje przymiotniki w zdaniu i odmienia przez przypadki, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sposób świadomy stosuje wiedzę językową w zakresie treści przewidzianych programem nauczania słownictwa, fonetyki, składni i fleksji,

	<p>nierozwiniętym oraz złożonym,</p> <p>- zna wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące i pytające,</p> <p>- wie, co to jest równoważnik zdania,</p> <p>- wskazuje główne części zdania z wyraźną pomocą nauczyciela,</p> <p>- zna alfabet,</p> <p>- wyróżnia głoski, litery i sylaby w podanym wyrazie.</p>	<p>- nazywa rodzaje podmiotów,</p> <p>- dzieli wyraz na głoski i litery, sylaby,</p> <p>- odróżnia samogłoski od spółgłosek, wymienia samogłoski, wskazuje spółgłoski miękkie i twarde,</p> <p>- zna alfabet i porządkuje w kolejności alfabetycznej proste wyrazy,</p> <p>- rozpoznaje rodzaje rzeczownika, odmienia rzeczownik przez przypadki i liczby, rozróżnia rzeczowniki własne i pospolite,</p> <p>- wskazuje przymiotniki w zdaniu i odmienia je oraz stopniuje,</p> <p>- wskazuje temat i końcówkę wyrazu,</p> <p>- poprawnie rozpoznaje przysłówki w zdaniu,</p>	<p>- rozpoznaje rodzaje rzeczownika, odmienia rzeczownik przez przypadki i liczby, rozróżnia rzeczowniki własne i pospolite,</p> <p>- wskazuje przymiotniki w zdaniu i odmienia przez przypadki, rodzaje i liczby; stopniuje przymiotnik,</p> <p>- wskazuje temat i końcówkę wyrazu,</p> <p>- przy drobnej pomocy rozpoznaje oboczności i tematy oboczne,</p> <p>- rozpoznaje podmiot i orzeczenie; podmiot szeregowy i domyślny.</p> <p>- wskazuje w zdaniu również przydawkę, dopełnienie i okolicznik,</p> <p>- dzieli zdania pojedyncze na oznajmujące, pytające i rozkazujące oraz</p>	<p>rodzaje i liczby,</p> <p>- wie, które części mowy podlegają stopniowaniu, rozpoznaje rodzaje stopniowania,</p> <p>- wie, z jakich części składają się wyrazy odmienne, wskazuje temat i końcówkę, rozpoznaje oboczności i tematy oboczne,</p> <p>- poprawnie wskazuje przysłówki w zdaniu, określa ich funkcje,</p> <p>- określa rolę przyimków i spójników w zdaniu,</p> <p>- zna zasady budowy zdania,</p> <p>- rozpoznaje podmiot i orzeczenie, oddziela grupę podmiotu od grupy orzeczenia,</p> <p>- nazywa podmiot szeregowy i domyślny,</p> <p>- prawidłowo wskazuje w zdaniu również przydawkę,</p>	
--	---	--	---	---	--

		<p>określa ich funkcje,</p> <ul style="list-style-type: none"> - dzieli zdania pojedyncze na oznajmujące, pytające i rozkazujące oraz pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, - wie, jaka jest różnica między zdaniem pojedynczym a złożonym, - rozpoznaje zdania złożone podrzędnie i współrzędnie, - wśród wypowiedzeń wyróżnia zdania i równoważniki zdań, - prawidłowo stawia przecinek w zdaniu pojedynczym, - wykorzystuje zdrobnienia, synonimy i antonimy, tworzy poprawne związki wyrazowe. 	<p>pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte.</p> <ul style="list-style-type: none"> - wie, jaka jest różnica między zdaniem pojedynczym a złożonym, zdaniem a równoważnikiem zdania, - rozpoznaje zdania złożone podrzędnie i współrzędnie, - prawidłowo stawia przecinek w zdaniu pojedynczym, - wskazuje różnice między głoską a literą, samogłoską a spółgłoską, rozróżnia głoski miękkie i twarde, - zna alfabet i ustala kolejność alfabetyczną. 	<p>dopełnienie i okolicznik</p> <ul style="list-style-type: none"> - dzieli zdania pojedyncze ze względu na cel wypowiedzi, - rozpoznaje pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte; podaje przykłady, - wie, jaka jest różnica między równoważnikiem zdania a zdaniem, zdaniem pojedynczym a złożonym, - rozpoznaje zdania złożone podrzędnie i współrzędnie, - prawidłowo stawia przecinek w zdaniu pojedynczym, - zna i stosuje zasady akcentowania wyrazów. 	
--	--	---	---	--	--

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy piątej uniemożliwia osiągnięcie celów:

- nie opanował nawet podstawowych wiadomości, ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach z zakresu podstawy programowej,
- nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- nie wykonuje zadań ani poleceń nauczyciela,
- zaniedbuje wykonywanie prac domowych.

Szczegółowe wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z języka polskiego dla klasy VI

zgodne z podstawą programową kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej – język polski

Uczeń powinien opanować treści wymagane w klasach IV – V.

Uczniów obowiązuje znajomość treści lektur obowiązkowych oraz dwóch uzupełniających.

zagadnienia	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	Wymagania wykraczające (ocena celująca) Uczeń: potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
Kształcenie literackie i kulturowe: wiersz	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • referuje treść wiersza • określa rodzaj literacki • wskazuje podmiot liryczny i adresata lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje najważniejsze konteksty • wskazuje środki stylistyczne • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego i adresata lirycznego • określa nastroj 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciąga wnioski • określa własne stanowisko • określa problematykę utworu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • określa znaczenia 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje • wyraża własny sąd na 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze • podejmuje dyskusję na temat poruszony w utworze (sytuacja ludzi starych, zagrożenia, jakie dla relacji

	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie: <i>wyrazy dźwiękonaśladowcze, anafora, motto, apostrofa, środki stylistyczne (poetyckie)</i> 	<p>utworu</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia etapy, na które można dzielić • omawia sytuację liryczną 	<p>dosłowne i przenośne w wierszu</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje język fragmentu • omawia funkcję środków stylistycznych 	<p>temat wiersza</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretuje znaczenie puenty utworu • interpretuje wiersz • wymienia cechy wpływające na melodyjność fragmentu 	<p>międzyludzkich niesie ze sobą rozwój technologii, wartości nadających życiu sens itp.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia inne teksty kultury prezentujące przedstawiony problem
Kształcenie literackie i kulturowe	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat utworu • wyjaśnia pojęcia: <i>bajka, morał, epika, uosobienie</i> • relacjonuje treść bajek 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje uosobienia w bajkach i określa ich funkcję • wskazuje w utworach cechy gatunkowe • wymienia cechy bajki • podaje różnice pomiędzy bajką a baśnią 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje i omawia morał w bajkach • wskazuje wartości o których mowa w utworach 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • odnosi problematykę bajek do własnych doświadczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia kontekst historyczny twórczości • uczestniczy w dyskusji na temat problemu zaprezentowanego w bajce • redaguje bajkę
Kształcenie literackie i kulturowe: proza	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • relacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego • wyjaśnia pojęcie: <i>stereotyp, akcja, wątek,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje najważniejsze konteksty • wskazuje funkcję rodzaju narracji • określa tematykę fragmentu • omawia specyfikę miejsca akcji • charakteryzuje bohaterów fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciąga wnioski • określa własne stanowisko • określa problematykę fragmentu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • odnosi problematykę poruszoną we fragmencie do swoich 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje • wyraża własny sąd o postaciach i 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze • przedstawia informacje na temat jednej z religii wymienionych we fragmencie • podejmuje dyskusję na tematy poruszane w

	<p><i>fabuła jednowątkowa, fabuła wielowątkowa, narrator, związek frazeologiczny narrator, powieść, świat przedstawiony, powieść fantastycznonaukowa, uchodźca, patriotyzm, narracja pierwszoosobowa, narracja trzecioosobowa, pytanie retoryczne, powieść detektywistyczna, szyfr, teatr, komiks, fikcja literacka, powieść obyczajowa, pamiętnik, powieść przygodowa, scenariusz filmowy, podtytuł, opowiadanie twórcze</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa uczucia, których doświadczają bohaterowie 	<p>własnych doświadczeń, porównuje</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia funkcję specyficznego języka, którym posługuje się narrator • wyjaśnia sformułowania metaforyczne użyte w tekście • wskazuje elementy fantastyczne i realistyczne, określa ich funkcję w utworze • wskazuje elementy komizmu 	<p>zdarzeniach</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów • interpretuje metaforyczne wypowiedzi bohaterów • określa temat i główną myśl tekstu 	<p>tekstach: tolerancji (np. religijnej) i wyobcowania, stereotypowego postrzegania innych ludzi, sposobu traktowania osób z niepełnosprawnością, przyczyn wykluczania niektórych osób, priorytetów, którymi kieruje się człowiek, zwłaszcza w sytuacji zagrożenia itp.</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wybrany stereotyp, przygotowuje prezentację • przedstawia wybraną powieść detektywistyczną • redaguje opowiadanie z wątkiem detektywistycznym
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: Rafał Kosik, Felix, Net i Nika oraz Gang Niewidzialnych ludzi (5 lekcji)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść lektury, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wątek główny i wątki poboczne • rozróżnia elementy realistyczne i 	<ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę utworu • nazywa uczucia, których doświadczają bohaterowie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • wskazuje wartości w utworze i określa wartości ważne dla 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat rozwoju techniki i jej wpływu na życie codzienne, wskazuje wady i zalety • podejmuje dyskusję

	<p>przedstawionego</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje narratora • wyjaśnia pojęcie: <i>powieść fantastycznonaukowa (science fiction)</i> 	<p>fantastyczne w utworze</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje bohaterów pierwszoplanowych • określa tematykę utworu • nazywa wrażenia, które wzbudza w nim czytany tekst 	<ul style="list-style-type: none"> • określa doświadczenia głównych bohaterów i porównuje je z własnymi 	<p>bohaterów</p>	<p>na temat sztucznej inteligencji</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzy opowiadanie w konwencji <i>science-fiction</i>
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: <i>W pustyni i w puszczy</i> Henryka Sienkiewicza (5 lekcji)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat Henryka Sienkiewicza • relacjonuje treść lektury, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego • wskazuje narratora • wyjaśnia pojęcie: <i>powieść przygodowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wątek główny i wątki poboczne • charakteryzuje bohaterów pierwszoplanowych oraz drugoplanowych • wskazuje funkcję rodzaju narracji • nazywa uczucia, których doświadczają bohaterowie 	<ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę utworu • wskazuje cechy powieści przygodowej w utworze • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • odnosi problematykę poruszoną we fragmencie do swoich własnych doświadczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia tło historyczne powieści • wskazuje elementy zgodne z prawdą historyczną oraz te, które jej przeczą
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: John Ronald Reuel Tolkien, <i>Hobbit, czyli tam i z powrotem</i> (5 lekcji)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść lektury, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego • charakteryzuje 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wątek główny i wątki poboczne • rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworze • charakteryzuje 	<ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę utworu • wskazuje cechy powieści <i>fantasy</i> w utworze • nazywa uczucia, których doświadczają 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • określa doświadczenia głównych bohaterów i porównuje je z 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia inny tekst kultury w konwencji <i>fantasy</i> • porównuje książkę z filmem Petera Jacksona

	narratora • wyjaśnia pojęcie: <i>powieść fantasy</i>	bohaterów pierwszoplanowych • określa tematykę utworu • nazywa wrażenia, które wzbudza w nim czytany tekst	bohaterowie • wskazuje wartości w utworze i określa wartości ważne dla bohaterów	własnymi	
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - charakterystyka	• wskazuje różnice pomiędzy charakterystyką a opisem postaci	• odnajduje w tekście przykłady ilustrujące wskazane cechy charakteru • przygotowuje materiały do napisania charakterystyki	• tworzy plan charakterystyki wskazanego bohatera literackiego	• tworzy charakterystykę wskazanego bohatera literackiego • stosuje zasady budowania akapitów	• tworzy charakterystykę wybranego bohatera zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi, posługując się piękną, poprawną polszczyzną
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - opis przeżyć wewnętrznych, sytuacji i dzieła sztuki	• wymienia cechy opisu przeżyć wewnętrznych • wyjaśnia pojęcia: <i>opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych, opis dzieła sztuki</i> • wymienia elementy składające się na opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych i opis dzieła sztuki	• przygotowuje materiały do opisu przeżyć wewnętrznych • omawia sytuacje przedstawione na ilustracjach • opisuje emocje postaci, przedstawionych na ilustracjach	• redaguje plan opisu przeżyć wewnętrznych • redaguje opis sytuacji na podstawie podanego planu • opisuje uczucia i stany wewnętrzne bohaterów podanej sytuacji • odnajduje w dowolnych źródłach symboliczne znaczenia wskazanych elementów, występujących na obrazach	• redaguje pełny, spójny i poprawny opis przeżyć wewnętrznych • stosuje zasady budowania akapitów • redaguje dobrze zorganizowany, jasny i zrozumiały opis sytuacji • tworzy pogłębiony opis przeżyć wewnętrznych, trafnie nazywając uczucia oraz stany psychiczne, posługując się bogatym	• tworzy opis zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi, posługując się piękną, poprawną polszczyzną

				<p>słownictwem</p> <ul style="list-style-type: none"> • przy opisie dzieła sztuki wnikliwie przedstawia elementy charakterystyczne, w sposób kompetentny omawia cechy artysty, ocenia i interpretuje dzieło sztuki, ujawniając wrażliwość 	
<p>Nauka o języku: odmienne części mowy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje i wskazuje odmienne części mowy • wyjaśnia pojęcia: <i>czasowniki dokonane, czasowniki niedokonane</i> • wyjaśnia pojęcia: <i>strona czynna, strona bierna, czasowniki przechodnie, czasowniki nieprzechodnie</i> • wyjaśnia pojęcie: <i>bezokolicznik</i> • wymienia rodzaje zaimków • podaje zasady używania dłuższych i krótszych form zaimków 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych • wymienia kategorie gramatyczne poszczególnych części mowy • uzupełnia zdania właściwymi formami czasowników • wskazuje formy dokonane w tekście • wskazuje zdania, w których podmiot nie jest wykonawcą czynności • przekształca czasowniki ze strony czynnej na bierną i z 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje formę wskazanej części mowy • tworzy czasowniki dokonane od niedokonanych • wskazuje czasowniki nieprzechodnie • tworzy formy osobowe do podanych bezokoliczników • zapisuje bezokoliczniki od podanych form osobowych • tworzy odpowiednie formy zaimków • wskazuje jakie części mowy zastępują 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje właściwe formy odmiennych części mowy w kontekście • stosuje czasowniki dokonane i niedokonane w odpowiednim kontekście • wymienia sytuacje, w których używa się strony biernej i wyjaśnia dlaczego • używa trudnych form czasowników w dłuższym tekście • używa dłuższych i krótszych form zaimków w odpowiednich 	<p>swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce</p>

		<p>biernej na czynną</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice w wymowie i pisowni podanych bezokoliczników • wyjaśnia zasady pisowni końcówek bezokoliczników • używa zaimków w odpowiednim kontekście • zastępuje różne wyrazy zaimkami 	<p>podane zaimki</p>	<p>kontekstach</p>	
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: telewizja, film</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia profesje związane z telewizją • wymienia programy telewizyjne • wyjaśnia pojęcie: <i>scenariusz filmowy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje zadania osób zaangażowanych przy tworzeniu programów telewizyjnych • podaje przykłady programów telewizyjnych i klasyfikuje je do właściwych kategorii 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa cechy, którymi powinni się charakteryzować przedstawiciele poszczególnych profesji • wymienia cechy programów telewizyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia specyfikę telewizji jako medium • redaguje tekst informacyjny • redaguje scenariusz filmowy na podstawie podanego tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje reklamę • redaguje oryginalny scenariusz filmowy na podstawie własnego pomysłu
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: artykuł</p>	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść artykułu • wyjaśnia pojęcia: 	<ul style="list-style-type: none"> • określa temat i główną myśl tekstu • wymienia cechy artykułu prasowego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy artykułu prasowego we fragmencie • określa główną myśl tekstu • odróżnia wskazane informacje o faktach od 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia informacje o faktach od opinii • wyraża własny sąd o temacie artykułu 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w dyskusji na tematy aktualne poruszane w artykule, np. sposobu traktowania zwierząt przez ludzi, różnic w odbiorze rzeczywistości,

			opinii • wskazuje i nazywa wartości opisane w artykule		wpływu cywilizacji na człowieka i świat
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - opis obrazu	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje obraz • określa miejsce, w którym znajdują się przedstawione postacie • nazywa barwy użyte przez malarza 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia kompozycję obrazu • charakteryzuje postacie przedstawione na obrazie • wypowiada się na temat sposobu przedstawienia postaci 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia funkcję tła • wskazuje problem przedstawiony na obrazie • nazywa wrażenia oraz skojarzenia, jakie wzbudza w nim obraz 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje fakt umieszczenia na obrazie znaczących elementów • formułuje problem przedstawiony na obrazie • wyraża własny sąd o obrazie • interpretuje funkcję barw • interpretuje tytuł obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w dyskusji na temat problemu przedstawionego na obrazie • porównuje obraz z innymi tekstami kultury podejmującymi podobną problematykę • uczestniczy w dyskusji na temat sztuki w przestrzeni publicznej
Samokształcenie, korzystanie ze słowników	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje żądane hasło w słowniku terminów literackich • odnajduje hasło w słowniku poprawnej polszczyzny • wymienia sposoby zapisywania wyrazów obcego pochodzenia • wyjaśnia pojęcia: <i>wyrazy neutralne,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • przy redagowaniu tekstów korzysta ze słownika terminów literackich • wyszukuje w słowniku potrzebne informacje • uzupełnia podany tekst odpowiednią formą wyrazu obcego 	<ul style="list-style-type: none"> • określa swoistość definicji słownikowych • wykorzystuje słownik poprawnej polszczyzny przy tworzeniu tekstów • uzupełnia podany tekst właściwie zapisanymi słowami obcego pochodzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • krytycznie ocenia pozyskane informacje • przygotowuje wyjaśnienia, które pomagają zrozumieć przyczynę danej formy zapisu • stosuje oryginalną oraz spolszczoną wersję zapisu wyrazów obcych 	<ul style="list-style-type: none"> • swobodnie korzysta z różnych źródeł informacji

	<i>wyrazy nacechowane emocjonalnie, zdrobnienia, zgrubienia</i>				
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - wypowiedź o charakterze argumentacyjnym	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: <i>dyskusja, teza, hipoteza, argument, przykład</i> • podaje różnice pomiędzy tezą a hipotezą, argumentem a przykładem 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje tezę bądź hipotezę do podanego problemu • formułuje tezę do podanych argumentów • wyjaśnia różnice pomiędzy argumentami odwołującymi się do faktów i logiki a argumentami emocjonalnymi • wskazuje w podanym tekście argumenty oraz przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje argumentację do podanej tezy • wskazuje w podanym tekście argumenty odwołujące się do faktów i logiki oraz argumenty emocjonalne 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji • aktywnie uczestniczy w dyskusji • tworzy argumentację potwierdzającą podaną tezę oraz zaprzeczającą jej 	<ul style="list-style-type: none"> • aktywnie uczestniczy w dyskusji, w sposób przemyślany i logiczny posługując się właściwymi argumentami • tworzy krótkie wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym na zadany temat
Nauka o języku: nieodmienne części mowy	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nieodmienne części mowy • wyjaśnia pojęcia: <i>wykrzyknik i partykuła</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy nieodmiennych części mowy • odróżnia nieodmienne części mowy od odmiennych • wymienia cechy nieodmiennych części mowy: wykrzyknika i partykuły • odróżnia nieodmienne części 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy przysłówki od podanych przymiotników • rozpoznaje nieodmienne części mowy w tekście • wskazuje w tekście partykuły i wykrzykniki 	<ul style="list-style-type: none"> • używa przysłówków w tekście • posługuje się przymkami i spójnikami w tekście • używa partykuł i wykrzykników w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce

		mowy od odmiennych			
Nauka o języku: ortografia	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje zasady pisowni zakończeń • relacjonuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni partykuły <i>nie</i> • wymienia zasady pisowni <i>ó</i> i <i>u</i>, <i>rz</i> i <i>ż</i> oraz <i>ch</i> i <i>h</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny zapisu podanych wyrazów • odnajduje w tekście błędne zapisy <i>nie</i> z różnymi częściami mowy • uzupełnia podane słowa odpowiednimi literami 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje właściwe formy wyrazów • uzasadnia pisownię <i>nie</i> z różnymi częściami mowy w podanych przykładach • podaje wyrazy pokrewne uzasadniające pisownię • poprawnie zapisuje podane słowa 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy poprawne przymiotniki od podanych rzeczowników • stosuje zasady poprawnej pisowni <i>nie</i> z różnymi częściami mowy we własnym tekście • tworzy tekst, w którym stosuje poprawną pisownię wyrazów z <i>ó</i>, <i>u</i>, <i>rz</i>, <i>ż</i>, <i>ch</i>, <i>h</i> 	swobodnie i bezbłędnie posługuje się stosujewiedzę w praktyce
Nauka o języku: interpunkcja	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje zasady używania dwukropka • wymienia zasady stosowania interpunkcji w dialogach • wymienia zasady pisowni wielką i małą literą • wymienia zasady pisowni <i>q</i>, <i>ę</i> oraz <i>om</i>, <i>on</i>, <i>em</i>, <i>en</i> • wymienia zasady stosowania przecinka w zdaniu pojedynczym 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w tekście, gdzie należy postawić dwukropek • wskazuje miejsca, w których należy postawić myślnik • zapisuje poprawnie podane wyrazy • uzupełnia wypowiedź podanymi czasownikami w odpowiednich formach • w zdaniu wskazuje miejsca, w których 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia użycie dwukropka w podanych przykładach • rozpoznaje, jakich znaków brakuje w podanym tekście • uzasadnia pisownię podanych słów • wyjaśnia przyczyny zapisu podanych wyrazów • koryguje zdania pojedyncze pod kątem 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje dwukropek we własnych tekstach • tworzy dialog stosując zasady interpunkcyjne • tworzy tekst, w którym stosuje pisownię wyrazów wielką i małą literą • tworzy tekst z użyciem poprawnych form • tworzy teksty poprawnie stosując 	swobodnie i bezbłędnie posługuje się stosujewiedzę w praktyce

	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje zasady używania nawiasu • wyjaśnia, do czego służy średnik w wypowiedziach 	<p>powinien być przecinek</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego w podanym tekście zastosowano nawiasy • wyjaśnia, w jakim celu został użyty średnik we wskazanym tekście 	<p>interpunkcji</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzupełnia podany tekst o nawiasy • uzupełnia podany tekst średnikami 	<p>przecinki</p> <ul style="list-style-type: none"> • redaguje tekst z użyciem nawiasów • układa tekst z zastosowaniem średników 	
Kształcenie literackie i kulturowe: muzea	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia rodzaje muzeów 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje specyfikę poszczególnych muzeów 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia znane sobie muzea i przypisuje je do podanych kategorii 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje wybrane muzeum 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje prezentację o różnych rodzajach muzeów
Sztuka postugiwania się językiem: perswazja, opinia, poprawność językowa	<ul style="list-style-type: none"> • wylicza rodzaje perswazji • definiuje perswazję • posługuje się terminami i pojęciami: <i>wyrażanie oczekiwań (perswazja)</i>, • wymienia cechy języka potocznego • wymienia elementy składające się na etykietę językową 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje poszczególne rodzaje perswazji • wyjaśnia, w jakich sytuacjach używa się oficjalnej a w jakich – nieoficjalnej odmiany języka 	<ul style="list-style-type: none"> • przyporządkowuje sposób wyrażania oczekiwań do sytuacji oraz osoby • wskazuje różnice pomiędzy językiem mówionym a językiem pisanym 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje różne sposoby wyrażania oczekiwań • posługuje się różnymi odmianami języka stosownie do sytuacji 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje wypowiedź perswazyjną na zadany temat, prezentuje różne sposoby wyrażania oczekiwań
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - opowiadanie twórcze na podstawie baśni,	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje wypowiedź twórczą • wymienia elementy urozmaicające 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje dialog urozmaicający akcję podanego tekstu • proponuje alternatywne 	<ul style="list-style-type: none"> • wzbogaca podany tekst o elementy urozmaicające • tworzy plan wydarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje wypowiedź twórczą zawierającą elementy urozmaicające • tworzy opowiadanie 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy opowiadanie zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi, posługując się piękną,

legandy, mitu, przypowieści	wypowiedź twórczą <ul style="list-style-type: none"> • definiuje opowiadanie twórcze na podstawie baśni czy legendy • zdefiniuje opowiadanie twórcze na podstawie mitu czy przypowieści 	zakończenie wybranej legendy lub baśni <ul style="list-style-type: none"> • proponuje alternatywne zakończenie wybranego mitu lub przypowieści 	opowiadania twórczego <ul style="list-style-type: none"> • redaguje plan wydarzeń opowiadania twórczego 	twórcze na podstawie baśni czy legendy <ul style="list-style-type: none"> • redaguje opowiadanie twórcze na podstawie mitu czy przypowieści 	poprawną polszczyzną
Nauka o języku: wypowiedzenie a zdanie	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia podział wypowiedzeń • wymienia rodzaje związków wyrazowych • wymienia części zdania 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje typy wypowiedzeń w tekstach • przekształca równoważniki zdań w zdania • definiuje rodzaje związków wyrazowych • charakteryzuje poszczególne części zdania 	<ul style="list-style-type: none"> • łączy wypowiedzenia tak, aby powstały zdania złożone • w zdaniu wskazuje wyrazy, które tworzą związki wyrazowe • wskazuje wyrazy poza związkami w zdaniu • wskazuje w podanych zdaniach poszczególne części 	<ul style="list-style-type: none"> • zdania pojedyncze nierozwinięte przekształca w zdanie pojedyncze rozwinięte • klasyfikuje związki wyrazowe • przekształca zdania tak, aby zastosuje inny rodzaj podmiotu 	swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce
Nauka o języku: zdanie złożone	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje zdanie złożone • wymienia cechy zdań złożonych współrzędnie i zdań złożonych podrzędnie • wymienia cechy różnych typów zdań 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje zdania złożone współrzędnie • rozpoznaje zdania złożone współrzędnie • rozpoznaje poszczególne typy zdań złożonych współrzędnie 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa rodzaje zdań złożonych • tworzy i zapisuje zdania złożone współrzędnie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje wykresy zdań 	swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce

	<p>współrzędnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się terminami i pojęciami: <i>zdanie złożone, zdanie złożone podrzędnie, zdania złożone współrzędnie (łączne, rozłączne, przeciwstawne, wynikowe)</i> 				
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - list oficjalny</p>	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje list oficjalny 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia części, z których składa się list oficjalny • wybiera argumenty adekwatne do określonego listu oficjalnego 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca podaną wiadomość w list oficjalny • koryguje podany przykład listu oficjalnego 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje list oficjalny 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze list zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi, posługując się dobrze dobranymi argumentami oraz poprawną polszczyzną
<p>Nauka o języku: fonetyka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia głoski od liter • dzieli głoski na samogłoski i spółgłoski • wymienia cechy głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych • wymienia cechy głosek ustnych i nosowych • wymienia sytuacje, kiedy akcentujemy 	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje głoski, sylaby i litery • wskazuje głoski dźwięczne i bezdźwięczne w podanych wyrazach • wskazuje głoski ustne i nosowe w podanych wyrazach • identyfikować akcent paroksytoniczny jako dominujący w języku 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia spółgłoski miękkie od twardych • odróżnia głoski dźwięczne od bezdźwięcznych oraz ustne od nosowych • wskazuje akcent w podanych wyrazach 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje słowa, w których litera <i>i</i> oznacza tylko miękkość głoski, w których – tworzy sylabę • wskazuje głoski dźwięczne i bezdźwięczne, ustne i nosowe w tekście • czyta podany tekst poprawnie akcentując wszystkie wyrazy 	<p>swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce</p>

	wyrazy na trzecią i na czwartą sylabę od końca • definiuje słowo: <i>intonacja</i> • posługuje się terminami i pojęciami: <i>głoski (spółgłoski miękkie i twarde, funkcje litery i, głoski dźwięczne i bezdźwięczne, głoski ustne i nosowe), wymowa (zasady akcentowania, zasady intonacji)</i>	polskim			
--	--	---------	--	--	--

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy ósmej uniemożliwia osiągnięcie celów:

- nie opanował nawet podstawowych wiadomości, ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach z zakresu podstawy programowej,
- nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- nie wykonuje zadań ani poleceń nauczyciela,
- zaniedbuje wykonywanie prac domowych.

Szczegółowe wymagania edukacyjne z języka polskiego dla klasy VII

zgodne z podstawą programową kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej – język polski

Uczeń powinien opanować treści wymagane w klasach IV – VI.

Uczniów obowiązuje znajomość treści lektur obowiązkowych oraz dwóch uzupełniających.

Treści nauczania	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopelniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania wykraczające (ocena celująca) Uczeń: potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe</p> <p>1. Czytanie utworów literackich</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka, dramat; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju; wyjaśnia znaczenie terminów: pamiętnik, komedia, fraszka, pieśń, ballada, tragedia relacjonuje treść utworu wskazuje wydarzenia i sytuacje o charakterze fantastycznym i realistycznym; wskazuje cechy dramatu; wyjaśnia znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela gatunki liryki, epiki, dramatu, w tym: pamiętnik, komedia, fraszka, pieśń, ballada, tragedia i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich; zapisuje wydarzenia w punktach; wypowiada się na temat narracji w utworze; charakteryzuje bohaterów; wskazuje przyczyny zdarzeń wskazuje sceny tragiczne i komiczne; wskazuje cechy 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wewnętrzną przemianę bohatera; wskazuje w utworze cechy danego gatunku; omawia relacje między bohaterami; wyjaśnia symbolikę postaci i przedmiotów; interpretuje znaczenie aforyzmów znajdujących się w utworze określa funkcję ironii w dramacie; opisuje ewolucję 	<ul style="list-style-type: none"> omawia symbolikę zdarzeń i postaci w odniesieniu do utworu oraz w sensie ogólnym; wyjaśnia na czym polega tragizm postaci w dramacie; wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi; wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat obecności zachowań przedstawionych w utworze w świecie współczesnym; omawia sposób przedstawienia relacji międzyludzkich w innych tekstach kultury; porównuje utwór z jego ekranizacją lub adaptacją formułuje na podstawie dramatu uniwersalne prawdy o ludzkiej

	<p>pojęcia <i>ironia</i>;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcia: akt, scena, tekst główny, tekst poboczny, monolog, dialog; <p>• zna pojęcia: neologizm, symbol;</p> <p>• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>komedia, komizm charakterów, komizm sytuacyjny, komizm słowny, akt, scena, didaskalia, karykatura, bohaterowie pierwszoplanowi, bohaterowie drugoplanowi, bohaterowie epizodyczni, motto</i>;</p> <p>• wygłasza z pamięci utwór literacki;</p>	<p>gatunkowe tragedii;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w tekście ironię; • wskazuje elementy dramatu (rodzaj): akt, scena, tekst główny, tekst poboczny, monolog, dialog; <p>• rozpoznaje w tekście literackim neologizm, symbol;</p> <p>• dokonuje podziału bohaterów na pierwszoplanowych, drugoplanowych i epizodycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje bohaterów utworu • wskazuje wątek główny i wątki poboczne utworu • podaje przykłady różnych rodzajów komizmu 	<p>bohatera;</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia emocje bohaterów; • interpretuje tytuł utworu; <p>• określa w tekście literackim funkcje symboli i neologizmów;</p> <p>• wyjaśnia, na czym polega komizm charakterów, komizm sytuacyjny i komizm słowny w dramacie</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega karykaturalne przedstawienie bohaterów • interpretuje tytuł dramatu; • wyjaśnia sens motta; • określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich; <p>• przygotowuje recytację utworu literackiego;</p>	<p>wiedzy o historii i kulturze;</p> <p>• analizuje sceny dramatu pod względem stosowności stylu do sytuacji;</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia przesłanie utworu; <p>• recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z</p>	<p>psychice;</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia nawiązania kulturowe obecne w dramacie; • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji; <p>• wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny;</p>
--	--	---	---	---	---

<p>2. Odbiór tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>cytat</i>; • opisuje obraz, grafikę rzeźbę, fotografię; • podaje nazwy barw użytych przez malarza, fotografa czy rodzaje materiału zastosowane przez rzeźbiarza; • zna terminy: <i>literatura piękna, literatura naukowa, popularnonaukowa, publicystyka</i>; • zna nazwy gatunków dziennikarskich: reportaż i wywiad; • relacjonuje treść utworów lub ich fragmentów; 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w tekście potrzebne informacje; • omawia sposób przedstawienia postaci; • potrafi wskazać tekst należący do literatury pięknej, literatury naukowej, popularnonaukowej i publicystyki; • potrafi rozpoznać reportaż i wywiad; 	<ul style="list-style-type: none"> • cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego; • przedstawia skojarzenia związane z obrazem, grafiką, rzeźbą, fotografią; • dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową i publicystyką; • dostrzega różnice między reportażem i wywiadem i określa podstawowe cechy tych gatunków dziennikarskich; 	<p>jego tematem i stylem;</p> <ul style="list-style-type: none"> • porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; • interpretuje znaczenie barw; • wyraża swoją opinię na temat obrazu itd.; • określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa; • określa wartości estetyczne poznanych tekstów kultury; 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat obrazu itd.; • porównuje obraz itd. z innymi tekstami kultury poruszającymi ten sam temat; • znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych;
<p>II. Kształcenie językowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>głoska</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> • określa funkcję głoski <i>i</i> w podanych wyrazach 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje poprawnego podziału wyrazu 	<ul style="list-style-type: none"> • koryguje błędną wymowę wyrazów; 	<ul style="list-style-type: none"> • układa zdania ćwiczące wymowę;

	<p><i>spółgłoska, samogłoska, litera</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonuje podziału wyrazu na głoski • wskazuje w wyrazie samogłoski i spółgłoski; <p>• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>upodobnienia fonetyczne, ubezdźwięcznienia, udźwięcznienia, upodobnienia wsteczne i postępowe, upodobnienia wewnątrzwyrazowe, upodobnienia międzywyrazowe, utrata dźwięczności w wygłosie, uproszczenie grupy spółgłoskowej</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje spółgłoski powodujące upodobnienia; <p>• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>kategoria słowotwórcza, czasowniki dokonane, stopień wyższy i najwyższy przymiotników oraz przysłówków</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia kategorie słowotwórcze; <p>• wyjaśnia znaczenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje wymowę wyrazu i wskazuje różnice pomiędzy wymową a pisownią • na ogół poprawnie wymawia wyrazy; <p>• wskazuje kierunek upodobnienia w podanych wyrazach</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje upodobnienia międzywyrazowe w podanym tekście; <p>• wyjaśnia znaczenie podanych wyrazów pochodnych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzy przymiotniki od rzeczowników; <p>• wskazuje wyrazy należące do jednej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie wymawia wyrazy <p>• wskazuje wyrazy, w których wolno lub należy upraszczać grupy spółgłoskowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wyrazy, w których nie wolno upraszczać grup spółgłoskowych; <p>• wskazuje w podanych parach wyrazów wyraz podstawowy i wyraz pochodny;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje formant w wyrazie pochodnym; <p>• podkreśla rdzeń i wskazuje oboczności w</p>	<ul style="list-style-type: none"> • koryguje błędy w wymowie i wyjaśnia ich przyczynę; <p>• dokonuje analizy słowotwórczej podanych wyrazów;</p> <p>• sporządza wykresy rodziny wyrazów;</p>	
--	---	---	--	--	--

	<p>terminów: <i>rodzina</i> <i>wyrazów, rdzeń, wyraz</i> <i>pokrewny, oboczność;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy decydujące o pisowni przedrostków z-, s-; • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wyraz złożony, złożenie, zrost</i> • referuje zasady tworzenia wyrazów złożonych i wymienia ich typy; • przedstawia klasyfikację imiesłowów • wskazuje imiesłowy w tekście; • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wypowiedzenie</i> 	<p>rodziny;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wyraz podstawowy w parze wyrazów pokrewnych; • zapisuje wyrazy, stosując zasady pisowni przymiotników złożonych z łącznikiem i bez łącznika; • objaśnia znaczenie wskazanych wyrazów złożonych • odróżnia zrosty od złożzeń; • tworzy imiesłowy od podanych czasowników • odmienia imiesłowy przymiotnikowe; • wskazuje zdanie główne w wypowiedzeniu złożonym; 	<p>rodzynie wyrazów;</p> <ul style="list-style-type: none"> • w podanym tekście poprawia błędy wynikające z błędnego zapisu przedrostków z-, s- oraz przyrostków -dztwo, -ctwo, -dzki, -cki; • tworzy poprawne przymiotniki złożone; • przekształca zdania podrzędne w imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe z określeniami • przekształca wskazane zdania na konstrukcje z imiesłowami przysłówkowymi; • sporządza wykres zdania wielokrotnie złożonego; • przekształca grupy zdań 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy własny tekst z użyciem wyrazów z przedrostkami s-, z- oraz przyrostkami -dztwo, -ctwo, -dzki, -cki; • używa wyrazów złożonych w odpowiednim kontekście; • wskazuje i poprawia błędy związane z użyciem imiesłowów • redaguje tekst z użyciem wszystkich rodzajów imiesłowów; • dokonuje opisu składniowego sporządzonego wykresu; 	
--	--	--	---	--	--

	<p><i>wielokrotnie złożone, zdanie główne;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonuje podziału wypowiedzeń wielokrotnie złożonych na wypowiedzenia składowe; • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mowa zależna, mowa niezależna</i> • wyjaśnia różnice pomiędzy mową niezależną a mową zależną; • przedstawia zasady stosowania akcentu wyrazowego; • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>skrótowiec, skrót</i> • wymienia rodzaje skrótowców • przedstawia zasady odmiany skrótowców i używania ich w zdaniach • wymienia zasady stosowania skróconego zapisu; • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>archaizm, neologizm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje odpowiednią interpunkcję w zdaniach wielokrotnie złożonych; • w podanym tekście wskazuje mowę zależną i mowę niezależną • zapisuje dowolny dialog w formie mowy zależnej • przy zapisie dialogu stosuje poprawną interpunkcję; • poprawnie akcentuje przeczytane wyrazy; • odnajduje skrótowce w tekście • wyjaśnia znaczenie skrótowców • wyjaśnia znaczenia podanych skrótów; • przedstawia współczesną formę wskazanych archaizmów; wskazuje neologizmy w tekście; 	<p>pojedynczych w wypowiedzenia wielokrotnie złożone;</p> <ul style="list-style-type: none"> • redaguje tekst, w którym wypowiedzi bohaterów zapisuje w formie mowy niezależnej; • wskazuje rzeczowniki, w których akcent pada na 3. sylabę od końca; • poprawnie stosuje skrótowce w zdaniu • poprawnie zapisuje skróty podanych wyrażeń; • zna sposoby wzbogacania słownictwa, 	<ul style="list-style-type: none"> • koryguje zbyt długie wypowiedzenia wielokrotnie złożone; • przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie; • stosuje w wypowiedzi wyrazy, w których akcent pada na 3. i 4. sylabę od końca; • zastępuje podane nazwy właściwymi skrótowcami; 	
--	--	---	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje archaizmy w utworach; • wyjaśnia znaczenie terminu <i>samogłoski nosowe</i> • referuje zasady pisowni samogłosek <i>q</i> i <i>ę</i> w zakończeniach wyrazów; • wymienia zasady pisowni <i>nie</i> z imiesłowami; 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczynę problemu z zapisem samogłosek <i>q</i> i <i>ę</i>; • stosuje zasady pisowni <i>nie</i> z imiesłowami • tworzy imiesłowy z przeczeniem <i>nie</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przykłady wyrazów kończących się na <i>q</i> i <i>ę</i> • wskazuje słowa, w których <i>q</i> wymienia się na <i>ę</i> oraz <i>ę</i> na <i>q</i>; • zastępuje określenia oznaczające cechy z imiesłowami z przeczeniem <i>nie</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> • bezbłędnie stosuje zasady pisowni <i>q</i> i <i>ę</i> w wypowiedzi pisemnej; • redaguje tekst z użyciem imiesłowów z przeczeniem <i>nie</i>; 	
III. Tworzenie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wypowiedź, zachowując zasady kompozycji, budowy akapitu jako spójnej całości myślowej oraz spójności językowej między akapitami; • redaguje prosty plan kompozycyjny własnej wypowiedzi; • rozumie pojęcie środki retoryczne; • wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych; 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę; • przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego; • formułuje argumenty do podanej tezy; 	<ul style="list-style-type: none"> • zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie; • podaje przykłady do argumentów; • w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych; • dokonuje interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów; 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, w większości poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym; • formułuje wypowiedź o wnikliwej i konsekwentnej argumentacji, popartą trafnymi przykładami; • wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym skraca, streszcza, 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem w mowie, jak i w piśmie; • tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym;

Lektury

Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania (ocena celująca) Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
<ul style="list-style-type: none"> - zna autorów i tytuły lektur obowiązkowych i uzupełniających; - potrafi nazwać rodzaj i gatunek literacki, do którego należy lektura; - potrafi wymienić elementy świata przedstawionego; - określa główny temat utworu; 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi określić epokę literacką, w której tworzył autor lektury i posiada podstawowe informacje dotyczące jego twórczości; - wymienia głównych i drugoplanowych bohaterów utworu; - charakteryzuje głównych bohaterów; 	<ul style="list-style-type: none"> - dobrze orientuje się w treści całego utworu; - samodzielnie charakteryzuje i ocenia bohaterów utworu, trafnie dobierając cytaty z tekstu na poparcie własnej opinii; - potrafi określić i nazwać problemy poruszone w utworze; 	<ul style="list-style-type: none"> - w ocenie bohaterów i problematyki utworu wykazuje się dużą samodzielnością myślenia; - potrafi porównać temat i bohaterów danego utworu z wcześniej poznanymi lekturami; - przedstawia własną propozycję odczytania utworu i uzasadnia ją; 	<ul style="list-style-type: none"> - zauważa i nazywa związki treści i problematyki utworu z hasłami głoszonymi w danej epoce literackiej; - recenzuje samodzielnie lekturę omówioną na lekcji lub przeczytaną samodzielnie;
<ul style="list-style-type: none"> - z pomocą nauczyciela streszcza główny wątek akcji; - wskazuje na powiązania tytułu utworu z jej treścią; 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia główny i poboczne wątki akcji; - potrafi streścić główny wątek akcji; - odróżnia narrację trzecioosobową od pierwszoosobowej; - omawia powiązania tytułu i podtytułu z treścią utworu, 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje w tekście przykłady narracji trzecioosobowej i pierwszoosobowej oraz retrospekcji; - wskazuje punkt kulminacyjny w utworze; 		

ch
zy
uje

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy siódmej uniemożliwia osiągnięcie celów:

- nie opanował nawet podstawowych wiadomości, ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach z zakresu podstawy programowej,
- nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- nie wykonuje zadań ani poleceń nauczyciela,
- zaniedbuje wykonywanie prac domowych.

Szczegółowe wymagania edukacyjne z języka polskiego dla klasy VIII

zgodne z podstawą programową kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej – język polski

Uczeń powinien opanować treści wymagane w klasach IV – VII.

Uczniów obowiązuje znajomość treści lektur obowiązkowych oraz dwóch uzupełniających.

Treści nauczania	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopelniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
		Uczeń potrafi to, co na			

	Uczeń :	ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1.Czytanie utworów literackich	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka i dramaty; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju; • określa rodzaj liryki omawianego utworu; • wskazuje podmiot liryczny oraz adresata lirycznego; • rozróżnia gatunki liryki, epiki, dramatu: w tym: pamiętnik, komedię, fraszkę, sonet, pieśń, tren, balladę, epopeję, tragedię i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów; • rozpoznaje narratora w utworach epickich i określa rodzaj narracji; • określa czas i przestrzeń akcji; • wskazuje elementy dramatu (rodzaj literacki): akt, scena, tekst główny, didaskalia, 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje emocje wyrażane przez podmiot liryczny; • określa funkcję zwrotów do adresata; • rozpoznaje w tekście literackim: neologizm, eufemizm, porównanie homeryckie, inwokację, symbol, alegorię i określa ich funkcje; • zna pojęcie komizmu, rozpoznaje jego rodzaje w tekstach; • zna pojęcie ironii, rozpoznaje ją w tekstach; • określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną; • określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich; • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich najważniejsze konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny; • potrafi scharakteryzować twórczość pisarza; 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie; • zna pojęcie komizmu, rozpoznaje jego rodzaje w tekstach oraz określa ich funkcje; • zna pojęcie ironii, rozpoznaje ją w tekstach oraz określa jej funkcje; • interpretuje tytuły utworów literackich; • określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i próbuje poddawać ją refleksji; • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny; • wyciąga wnioski z czytanych tekstów i określa własne stanowisko; 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje wymowę wiersza; • czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi je analizować samodzielnie, podejmuje próby interpretacji; • określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji; • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji; • wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze; 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej; • samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności; • z powodzeniem bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim;

	<p>monolog, dialog;</p> <ul style="list-style-type: none"> •rozpoznaje w tekście literackim: neologizm, eufemizm, porównanie homeryckie, inwokację, symbol, alegorię; •zna pojęcie komizmu oraz jego rodzaje; •zna pojęcie ironii; •recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z jego tematyką i stylem; 	<ul style="list-style-type: none"> •charakteryzuje bohaterów; 			
<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w tekście niektóre informacje; •wymienia najważniejsze elementy biografii autorów tekstów; •potrafi zrelacjonować treść utworu literackiego; •rozpoznaje gatunki dziennikarskie (reportaż, wywiad, artykuł, felieton) i określa ich podstawowe cechy; •posługuje się terminami: literatura faktu; •wyjaśnia pojęcie science fiction; •opisuje obraz, grafikę, rzeźbę i fotografię; •dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, 	<ul style="list-style-type: none"> •dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyczną i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa; •określa podstawowe wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury; •porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, naukowego lub popularnonaukowego; •znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych; 	<ul style="list-style-type: none"> •samodzielnie analizuje teksty; •interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafikę, rzeźbę i fotografię); •porównuje wybrane komiksy i ocenia je; 	<ul style="list-style-type: none"> •odznacza się dojrzałością i samodzielnością sądów; •wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze (kreatywność) przy odbiorze i analizie tekstów;

	publicystyczną;				
III. Kształcenie językowe.	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia odmiany polszczyzny i wskazuje różnice pomiędzy odmianą oficjalną i nieoficjalną polszczyzny; •rozumie, na czym polega błąd językowy; •rozdziela normę językową wzorcową i użytkową i stosuje się do nich; •wymienia zasady porozumiewania się w grzeczny sposób; •wymienia formy grzecznościowe; •wyjaśnia pojęcia: perswazja, apel, sugestia, uzasadnienie, manipulacja, etyka słowa; •wymienia cechy wypowiedzi perswazyjnej; •wymienia sposoby nakłaniania w reklamie; •wymienia elementy etyki słowa; •wyjaśnia pojęcia: języki środowiskowe, języki zawodowe, kolokwializmy, profesjonalizmy, dialekt, gwara; •wymienia istniejące w 	<ul style="list-style-type: none"> •wskazuje wypowiedzi należące do oficjalnej i nieoficjalnej odmiany języka; •wymienia sytuacje, w których można stosować nieoficjalną formę języka, oraz takie, w których należy stosować formę oficjalną; •wymienia sposoby manipulacji; •wskazuje reklamy, które nakłaniają odbiorcę do konkretnego działania; •odróżnia języki środowiskowe od języków zawodowych; •wskazuje kolokwializmy w podanym tekście; •wskazuje różnice pomiędzy gwarą a dialektem; •wymienia cechy każdego ze stylów funkcjonujących w polszczyźnie; •wymienia szczegółowe zasady dobrego stylu; •wyjaśnia zależność pomiędzy treścią a zakresem wyrazu; 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnice pomiędzy normą wzorcową a normą użytkową języka; •komponuje wypowiedź perswazyjną na zadany temat; •wymienia przykłady języków środowiskowych i zawodowych; •rozpoznaje styl podanej wypowiedzi i koryguje błędy stylistyczne w podanym tekście; •porównuje treść i zakres wyrazu; •wyjaśnia różnice pomiędzy wyrazami wieloznacznymi a homonimami; •wyjaśnia znaczenie eufemizmów; •wyjaśnia znaczenie neologizmów; •odnajduje nieosobowe formy czasownika w tekście i określa je; •dokonuje właściwej deklinacji rzeczowników; •właściwie odmienia i stopniuje przymiotniki; •wskazuje przysłówki, które podlegają 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wypowiedzi zgodnie z wzorcową odmianą języka; •układa hasła reklamowe nakłaniające do konkretnego działania; •rozpoznaje podane rodzaje języków środowiskowych; •tworzy tekst w wybranym stylu; •podaje różne znaczenia danych wyrazów; •wskazuje archaizmy w przysłowiach i wyjaśnia ich znaczenie; •właściwie określa formy zaimków i poprawnie je stosuje; •właściwie nazywa rodzaje liczebników; •rozpoznaje nieodmienne części mowy •dokonuje rozbioru logicznego zdania; •sporządza wykres zdania złożonego; •przeredagowuje tekst ze zbyt rozbudowanymi zdaniami złożonymi; •określa kierunek upodobnienia; •koryguje błędy w 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wybrane przez siebie wypowiedzi publicystyczne pod kątem zgodności z normami językowymi; •odnajduje w reklamach i wypowiedziach polityków elementy manipulacji i analizuje je; •wygłasza publicznie mowę perswazyjną; •tworzy dłuższą wypowiedź ustną zawierającą elementy wybranego języka środowiskowego;

	<p>Polsce dialekty;</p> <ul style="list-style-type: none"> •rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy, publicystyczny; •rozdziela treść od zakresu wyrazu; •wyjaśnia pojęcia: synonim, antonim, homonim, wyraz wieloznaczny, eufemizm; •wymienia rodzaje zapożyczeń i neologizmów; •wymienia odmienne części mowy; •wymienia nieodmienne części mowy; •wymienia części mowy pisane łącznie oraz rozłącznie z partykułą nie; •wymienia główne i drugorzędne części zdania; •dzieli wypowiedzenia na zdania i równoważniki zdań, rozpoznaje w tekście równoważniki zdań; •wymienia rodzaje zdań złożonych podrzędnie i współrzędnie; •rozdziela wypowiedzenia wielokrotnie złożone; •wyjaśnia pojęcia: głoska, 	<ul style="list-style-type: none"> •zastępuje podane wyrazy synonimami; •podaje antonimy do danych wyrazów; •dzieli neologizmy na kategorie i odnajduje neologizmy w tekście; •charakteryzuje odmienne i nieodmienne części mowy; •w praktyce stosuje zasady pisowni partykuły nie z różnymi częściami mowy; •wskazuje podmiot i orzeczenie w zdaniu, odnajduje w tekście drugorzędne części zdania; •przekształca zdania w imiesłowowe równoważniki zdań; •rozpoznaje rodzaje zdań złożonych podrzędnie i współrzędnie; •wymienia zasady stosowania przecinka w zdaniach złożonych współrzędnie; •przekształca zdania w mowie niezależnej na mowę zależną; •wskazuje wyrazy, w których nastąpiło uproszczenie grupy 	<p>stopniowaniu;</p> <ul style="list-style-type: none"> •określa właściwy szyk przydawki w zdaniu; •przekształca zdania pojedyncze w zdania złożone; *dzieli zdania złożone współrzędnie na zdania składowe; •na wykresie przedstawia budowę wypowiedzenia wielokrotnie złożonego; •poprawnie stosuje interpunkcję w mowie zależnej i niezależnej; •poprawnie akcentuje wyrazy stanowiące wyjątek od powszechnej reguły; •wskazuje w podanych parach wyraz podstawowy i wyraz pochodny; •wskazuje formant w wyrazie pochodnym; •podkreśla w rodzinie wyrazów rdzeń i wskazuje oboczności; •rozpoznaje złożenia i zrosty; 	<p>akcentowaniu;</p> <ul style="list-style-type: none"> •dokonuje analizy słowotwórczej podanych wyrazów; •sporządza wykresy rodziny wyrazów; 	
--	--	---	--	---	--

	<p>litera, ubezdźwięcznienie, udźwięcznienie, uproszczenie grupy spółgłoskowej;</p> <ul style="list-style-type: none"> •przedstawia podział głosek; •wymienia zasady poprawnego akcentowania w języku polskim; •odróżnia mowę zależną od niezależnej; •wyjaśnia pojęcia: wyraz podstawowy, wyraz pochodny, temat słowotwórczy, formant, przedrostek, przyrostek, ,wrostek, formant zerowy, oboczność, rodzina wyrazów, rdzeń, wyraz pokrewny, oboczność, złożenia, zrosty; •wymienia kategorie słowotwórcze; 	<p>spółgłoskowej;</p> <ul style="list-style-type: none"> •wskazuje upodobnienia wewnątrzwyrazowe; •wyjaśnia znaczenie podanych wyrazów pochodnych; •wskazuje wyrazy należące do jednej rodziny; 			
III. Tworzenie wypowiedzi.	<ul style="list-style-type: none"> •tworzy wypowiedź, zachowując zasady kompozycji, budowy akapitu jako spójnej całości myślowej oraz spójności językowej między akapitami; •redaguje prosty plan kompozycyjny własnej wypowiedzi; •rozumie pojęcie środki 	<ul style="list-style-type: none"> •funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę; •przeprowadza wnioskowanie jako element wywodu argumentacyjnego; •formułuje argumenty do podanej tezy; 	<ul style="list-style-type: none"> • zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie; •podaje przykłady do argumentów; •określa funkcję środków perswazji i manipulacji w tekstach reklamowych; •przeciwstawia 	<ul style="list-style-type: none"> •tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, w większości poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym; •formułuje wypowiedź o 	<ul style="list-style-type: none"> •posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem w mowie, jak i w piśmie; •tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności

	<p>retoryczne;</p> <ul style="list-style-type: none"> •wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych; •odróżnia przykład od argumentu; •tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: recenzja, rozprawka, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, przemówienie, wywiad; •formułuje pytania do tekstu; •wymienia cechy różnych rodzajów przemówień; •wymienia elementy niezbędne do przygotowania przemówienia; 	<ul style="list-style-type: none"> •rozpoznaje i rozróżnia środki perswazji i manipulacji w tekstach reklamowych; •przedstawia elementy, z których powinno się składać dobrze napisane przemówienie; 	<p>manipulacji językowej</p> <p>zasady etyki wypowiedzi;</p> <ul style="list-style-type: none"> •w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych; •dokonuje interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów; 	<p>wnikliwej i konsekwentnej argumentacji, popartą trafnymi przykładami;</p> <ul style="list-style-type: none"> •wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym skraca, streszcza, rozbudowuje i parafrazuje; •wygłasza przemówienie; 	<p>wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym;</p>
IV. Samokształcenie.	<ul style="list-style-type: none"> •rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji; 	<ul style="list-style-type: none"> •rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania; •systematycznie się uczy; •samodzielnie prezentuje wyniki swojej pracy; 	<ul style="list-style-type: none"> •przygotowuje prezentacje, wykorzystując technologie multimedialne; •rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania; 	<ul style="list-style-type: none"> •pogłębia wiedzę przedmiotową poprzez udział w wykładach, konkursach; •potrafi formułować opinie i rozwija umiejętność krytycznego myślenia; 	<ul style="list-style-type: none"> •uczestniczy w projektach edukacyjnych (np. tworzy różnorodne prezentacje, projekty wystaw, realizuje krótkie filmy z wykorzystaniem technologii multimedialnych);

Lektury

Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania (ocena celująca) Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
<ul style="list-style-type: none"> - zna autorów i tytuły lektur obowiązkowych i uzupełniających; - potrafi nazwać rodzaj i gatunek literacki, do którego należy lektura; - potrafi wymienić elementy świata przedstawionego; - określa główny temat utworu; 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi określić epokę literacką, w której tworzył autor lektury i posiada podstawowe informacje dotyczące jego twórczości; - wymienia głównych i drugoplanowych bohaterów utworu; - charakteryzuje głównych bohaterów; 	<ul style="list-style-type: none"> - dobrze orientuje się w treści całego utworu; - samodzielnie charakteryzuje i ocenia bohaterów utworu, trafnie dobierając cytaty z tekstu na poparcie własnej opinii; - potrafi określić i nazwać problemy poruszone w utworze; 	<ul style="list-style-type: none"> - w ocenie bohaterów i problematyki utworu wykazuje się dużą samodzielnością myślenia - potrafi porównać temat i bohaterów danego utworu z wcześniej poznanymi lekturami - przedstawia własną propozycję odczytania utworu i uzasadnia ją; 	<ul style="list-style-type: none"> - zauważa i nazywa związki treści i problematyki utworu z hasłami głoszonymi w danej epoce literackiej; - recenzuje samodzielnie lekturę omówioną na lekcji lub przeczytaną samodzielnie;
<ul style="list-style-type: none"> - z pomocą nauczyciela streszcza główny wątek akcji; - wskazuje na powiązania tytułu utworu z jej treścią; 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia główny i poboczne wątki akcji - potrafi streścić główny wątek akcji - odróżnia narrację trzecioosobową od pierwszoosobowej 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście przykłady narracji trzecioosobowej i pierwszoosobowej oraz retrospekcji; - wskazuje punkt kulminacyjny w utworze; 		

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy ósmej uniemożliwia osiągnięcie celów:

- nie opanował nawet podstawowych wiadomości, ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach z zakresu podstawy programowej,
- nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- nie wykonuje zadań ani poleceń nauczyciela,
- zaniedbuje wykonywanie prac domowych.

DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO DO INDYWIDUALNYCH POTRZEB PSYCHOFIZYCZNYCH I EDUKACYJNYCH UCZNIÓW

- I. Uczniowie posiadający opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego lub specjalnego są oceniani z uwzględnieniem zaleceń poradni.

(Podstawa prawna: Rozporządzenie MEN z dnia 25 kwietnia 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych wymaga dostosowania wymagań edukacyjnych dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, posiadających opinię Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej oraz nieposiadających orzeczenia lub opinii, którzy objęci są pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole na podstawie ustaleń w planie działań wspierających.)

- II. Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia posiadającego opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się.
- III. W stosunku do wszystkich uczniów posiadających dysfunkcje zastosowane zostaną zasady wzmacniania poczucia własnej wartości, bezpieczeństwa, motywowania do pracy i doceniania małych sukcesów.
- IV. Dostosowania szczególne:

1. Uczniowie ze stwierdzoną dysleksją rozwojową (dysortografią, dysgrafią).

Jeśli chodzi o wymagania jakościowe, uczniowie ci realizują, tak jak pozostali uczniowie szkoły podstawowej, zgodnie z obowiązującą podstawą programową, materiał nauczania przewidziany dla klas IV, V, VI, VII, VIII w oparciu o program i podręczniki „Jutro pójdę w świat”, „Świat w słowach i obrazach”, „Gramatyka i stylistyka” wyd. WSiP, a szczególne wymagania na poszczególne oceny znajdują się w Przedmiotowych Zasadach Oceniania.

W zakresie form, metod i sposobów dostosowania wymagań edukacyjnych dla tych uczniów są następujące:

- ocenianie ucznia przede wszystkim na podstawie odpowiedzi ustnych i treści prac pisemnych
- nie wymaga się, by uczniowie ci czytali głośno przy klasie nowy tekst
- dostają więcej czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji, szczególnie podczas samodzielnej pracy lub sprawdzianów, w miarę potrzeby nauczyciel pomaga w ich odczytaniu a nawet objaśnieniu

- nauczyciel nie obniża ocen za błędy ortograficzne i graficzne w wypracowaniach, w stosunku do tych uczniów nauczyciel stosuje inny schemat oceny pod względem zapisu – dopuszcza się błędy zarówno ortograficzne, jak i interpunkcyjne (w zadaniach domowych zapowiedzianych z tygodniowym wyprzedzeniem, z którymi uczeń mógł wcześniej przyjść do nauczyciela i poprosić o sprawdzenie ilość błędów powinna być ograniczona)

- nauczyciel, uwzględniając trudności w rozumieniu treści, szczególnie podczas samodzielnej pracy z tekstem, daje więcej czasu, instruuje lub zaleca przeczytanie tekstu wcześniej w domu

- w przypadku trudności w redagowaniu wypowiedzi pisemnych nauczyciel uczy tworzenia schematów pracy, planowania kompozycji wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie), może także zasugerować uczniowi tematykę, z której powinien się przygotować do pisania dłuższej pracy pisemnej na lekcji

- podczas pisania na lekcji dłuższych form wypowiedzi nauczyciel pomaga w doborze argumentów, jak również odpowiednich wyrażen i zwrotów, może dokładniej objaśnić temat

- nauczyciel podaje uczniom jasne kryteria oceny prac pisemnych (wiedza, dobór argumentów, logika wyводу, treść, styl, kompozycja itd. zgodnie z wymaganiami obowiązującym na egzaminie ósmoklasisty)

- uczniowie ci otrzymują więcej czasu na prace pisemne, testy czy kartkówki

- nauczyciel może sprawdzać czy uczeń skończył notatkę z lekcji, w razie potrzeby skracać wielkość notatek

- w przypadku trudności z odczytaniem pracy uczeń ma możliwość odpowiadać ustnie

2. Uczniowie ze stwierdzonymi trudnościami w nauce spowodowanymi obniżonymi możliwościami intelektualnymi, dysharmonią rozwoju intelektualnego lub obniżonym potencjałem intelektualnym i zakłóceniami emocjonalnymi o zmiennym przebiegu.

W tej grupie uczniów nauczyciel dokonuje obniżenia wymagań edukacyjnych, jednocześnie obniżenie kryteriów jakościowych nie może zejść poniżej podstawy programowej.

Dostosowanie wymagań w zakresie formy i treści:

- obowiązują wymagania jak dla uczniów bez deficytów, za wyjątkiem oceny dopuszczającej, którą uczeń uzyskuje po otrzymaniu 25 % punktów możliwych do uzyskania,

- tam, gdzie jest taka możliwość, pozwolić na korzystanie z gotowych wzorów, tablic gramatycznych, ortograficznych itp.

- uczeń ma prawo poprawiać sprawdzian w formie dla siebie najkorzystniejszej (ustnej lub pisemnej),

- potwierdzanie dobrego kierunku pracy,

- docenianie najmniejszych efektów,

- podawanie poleceń w prostszej formie,

- unikanie pytań problemowych, przekrojowych,

- odpytywanie po uprzedzeniu kiedy i z czego dokładnie uczeń będzie pytany,

- dzielenie materiału na mniejsze partie, wyznaczanie czasu na ich opanowanie i odpytanie,

- pomoc podczas wypowiedzi ustnych w doborze słownictwa, naprowadzanie poprzez pytania pomocnicze,
- nauczyciel często podchodzi do tych uczniów w trakcie samodzielnej pracy w celu udzielania dodatkowej pomocy, wyjaśnień
- nauczyciel, uwzględniając trudności w rozumieniu treści, szczególnie podczas samodzielnej pracy z tekstem, daje więcej czasu, instruuje lub zaleca przeczytanie tekstu wcześniej w domu
- uczniowie ci dostają również więcej czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji, szczególnie podczas sprawdzianów, testów czy kartkówek, w miarę potrzeby nauczyciel pomaga w objaśnieniu np. niektórych poleceń
- w przypadku trudności w redagowaniu wypowiedzi pisemnych nauczyciel uczy tworzenia schematów pracy, planowania kompozycji wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie), może także zasugerować uczniowi tematykę, z której powinien się przygotować do pisania dłuższej pracy pisemnej na lekcji
- podczas pisania na lekcji dłuższych form wypowiedzi nauczyciel pomaga w doborze argumentów, jak również odpowiednich wyrażen i zwrotów, objaśnia dokładnie temat
- nauczyciel podaje uczniom jasne kryteria oceny prac pisemnych (wiedza, dobór argumentów, logika wywodu, treść, styl, kompozycja itd. zgodnie z wymaganiami obowiązującym na egzaminie ósmoklasisty)
- uczniowie ci otrzymują więcej czasu na prace pisemne, testy czy kartkówki
- nauczyciel może w razie potrzeby może skracać wielkość notatek
- w przypadku trudności z odczytaniem pracy nauczyciel ma możliwość odpytać ucznia ustnie
- nauczyciel pozwala na opanowanie mniejszej partii tekstu podczas recytacji, dopuszcza możliwość większej ilości pomyłek lub przejęzyczeń podczas recytacji

1. Uczniowie z orzeczoną upośledzeniem w stopniu lekkim

Uczniów z upośledzeniem lekkim obowiązuje taka sama podstawa programowa jak uczniów bez deficytów. Nauczyciel oceniając wiedzę i umiejętności ucznia, stosuje wobec niego obniżony pułap wymagań w zakresie formy i treści:

- na stopień dobry muszą opanować wiadomości i umiejętności określone jako podstawowe (czyli na stopień dostateczny dla ucznia bez deficytów),
- na stopień dostateczny wiadomości i umiejętności określone jako konieczne (czyli na ocenę dopuszczającą dla ucznia bez deficytów),
- na stopień dopuszczający połowę wiadomości i umiejętności koniecznych,
- uczniowie, którzy nie spełniają tych wymagań, unikają nauki, nie wykazują chęci współpracy z nauczycielem, nie przyjmują pomocy otrzymują stopień niedostateczny.
- uczeń korzysta z możliwości zajęć indywidualnych z j. polskiego
- nauczyciel w razie konieczności stosuje przerwy zapobiegające zmęczeniu psychofizycznemu
- w ocenianiu nauczyciel bierze pod uwagę chęć i wysiłek włożony przez ucznia w wykonywanie zadań
- nauczyciel w razie konieczności podaje polecenia w prostszej formie, objaśnia je, udziela dodatkowej pomocy

- nauczyciel, uwzględniając trudności w rozumieniu treści, szczególnie podczas samodzielnej pracy z tekstem, daje więcej czasu, instruuje lub zaleca przeczytanie tekstu wcześniej w domu - uczeń ten dostaje również więcej czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji, szczególnie podczas sprawdzianów, testów czy kartkówek, w miarę potrzeby nauczyciel pomaga w objaśnieniu np. niektórych poleceń, naprowadza ucznia
- nauczyciel nie obniża ocen za błędy ortograficzne i graficzne w wypracowaniach
- w przypadku trudności w redagowaniu wypowiedzi pisemnych nauczyciel uczy tworzenia schematów pracy, planowania kompozycji wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie), może także zasugerować uczniowi tematykę, z której powinien się przygotować w domu do pisania dłuższej pracy pisemnej na lekcji,
- podczas pisania na lekcji dłuższych form wypowiedzi nauczyciel pomaga w doborze argumentów, jak również odpowiednich wyrażen i zwrotów, może objaśnić temat, - nauczyciel podaje uczniowi jasne kryteria oceny prac pisemnych (wiedza, dobór argumentów, logika wywodu, treść, styl, kompozycja itd. zgodnie z wymaganiami obowiązującym na egzaminie gimnazjalnym)
- uczeń ten otrzymuje więcej czasu na prace pisemne, testy czy kartkówki
- nauczyciel może w razie potrzeby skracać wielkość notatek
- w przypadku trudności z odczytaniem pracy nauczyciel ma możliwość odpytać ucznia ustnie
- nauczyciel pozwala tym uczniom na poprawienie większej ilości ocen na dodatkowych zajęciach
- nauczyciel pozwala na opanowanie mniejszej partii tekstu podczas recytacji, dopuszcza możliwość większej ilości pomyłek lub przejęczyzeń podczas recytacji.

2. Uczniowie ze stwierdzoną wadą wymowy oraz wadą wzroku (słabowidzący)

Jeśli chodzi o wymagania jakościowe, uczniowie ci realizują, tak jak pozostali uczniowie szkoły podstawowej, zgodnie z obowiązującą podstawą programową, materiał nauczania przewidziany dla klas IV, V, VI, VII, VIII w oparciu o program i podręczniki „Jutro pójdę w świat”, „Świat w słowach i obrazach”, „Gramatyka i stylistyka” wyd. WSiP, a szczegółowe wymagania na poszczególne oceny znajdują się w Przedmiotowych Zasadach Oceniania.

W zakresie form, metod i sposobów dostosowania wymagań edukacyjnych dla tych uczniów są następujące:

- podczas recytacji uczniowie są oceniani za znajomość i interpretację tekstu, a nie za prawidłową wymowę
- w czasie zajęć uczniowie z wadą wzroku siedzą w pierwszej ławce w dobrze oświetlonym miejscu,
- na lekcji ma przygotowane pogrubione linie w zeszyte, jeżeli tego wymaga sytuacja (przygotowane przez rodziców lub innych członków rodziny),
- kartkówki i sprawdziany są pisane czcionką ‘16’ lub większą,
- nauczyciel przygotowuje powiększone kserokopie fotografii i rysunków, które chce z uczniem na lekcji omawiać,
- uczeń może podczas lekcji, na kartkówce i pracy klasowej korzystać z pomocy dydaktycznych,
- nie oceniać poziomu graficznego prac pisemnych ucznia,
- podawanie ilustracji i przedmiotów do obejrzenia z bliska,

- zwracanie uwagi na szybką męczliwość ucznia związana ze zużywaniem większej energii na patrzenie i interpretację informacji uzyskanych drogą wzrokową
  - wydłużenie czasu na wykonanie określonych zadań,
- częste zadawanie pytania – „co widzisz?” w celu sprawdzenia i uzupełnienia słownego trafności doznań wzrokowych.
- uczniowie ci mają więcej czasu na prace pisemne, testy czy kartkówki
- nauczyciel kontroluje stopień zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez uczniów poleceń, szczególnie podczas sprawdzianów.

5. Uczniowie słabosłyszących.

Dostosowanie wymagań w zakresie form dla tych uczniów są następujące:

- w klasie siedzą w pierwszych lub drugich ławkach,
- nauczyciel przypomina uczniowi o noszeniu aparatu słuchowego,
- nauczyciel sprawdza czy uczeń zrozumiał polecenie,
- nauczyciel przekazując informacje, staje przodem do ucznia,
- nauczyciel dokładnie i głośno wymawia nowe pojęcia i objaśnia je,
- stworzyć warunki komfortu akustycznego,
- sprawdza czy uczeń zapisał zadanie domowe, informacje o kartkówkach i pracach klasowych,
- zmniejszyć ilości materiału przyswajanego pamięciowo na rzecz jego dobrego zrozumienia,
- nie pytać o pojęcia abstrakcyjne, określenia słowne, definicje, reguły na rzecz zaprezentowania przez ucznia umiejętności wykorzystania ich w praktyce,
- jeżeli wymaga tego sytuacja, uczeń może mieć inny test, w którym przeważają zadania z krótkimi poleceniami.
- podczas omawiania nowego tematu nauczyciel wypisuje na tablicy słowa kluczowe i jak najczęściej używa pomocy wizualnych (tablic, wykresów, rysunków itp.)
- nauczyciel pomaga w analizie i interpretacji tekstów
- nauczyciel pomaga uczniowi w formułowaniu odpowiedzi, przygotowaniu planu samodzielnej wypowiedzi
- nauczyciel podczas lekcji często zwraca się do ucznia, może zadawać pytania pomocnicze ułatwiające odpowiedź i lepsze zrozumienie tematu
- nauczyciel stosuje ćwiczenia w pisaniu ze słuchu tylko w odniesieniu do wyrazów i zdań wcześniej utrwalonych.

6. Uczniowie z zaburzonym rozwojem fizycznym

Dostosowanie wymagań w zakresie formy:

- jeżeli niepełnosprawność dotyczy kończyn górnych, to nie oceniamy estetyki oraz precyzji wykonania rysunków, schematów itp.
- uczeń może ustnie udzielić odpowiedzi na pytanie zawarte w ćwiczeniu,
- w testach i pracach pisemnych wykorzystujemy w większości zadania zamknięte, zadania z luką,

- nie oceniać poziomu graficznego prac pisemnych ucznia oraz estetyki zeszytów,
- nie obniżać oceny w zadaniach wymagających sprawności manualnej,
- nauczyciel może w razie potrzeby skracać wielkość notatek,
- uczniowie ci mają więcej czasu na prace pisemne, testy czy kartkówki,
- uczeń może w zadaniach domowych korzystać z komputera.

7. Uczniowie przewlekle chorzy

Wymagania jak dla uczniów bez dysfunkcji, ale:

- jeżeli uczeń jest długo nieobecny, zaległe kartkówki i sprawdziany pisze we wcześniej uzgodnionym z nauczycielem terminie.

8. Uczniowie wykazujący kłopoty z zachowaniem i zagrożeni niedostosowaniem społecznym

Wymagania jak dla uczniów bez dysfunkcji, ale:

- posadzenie dziecka blisko nauczyciela, dzięki czemu zwiększy się jego koncentracja uwagi, ograniczeniu ulegnie ilość bodźców rozpraszających, wzrośnie bezpośrednia kontrola nauczyciela.

9. Uczniowie z trudnościami w nauce

Wymagania jak dla uczniów bez dysfunkcji, ale:

- posadzenie ucznia blisko nauczyciela, kontrola pracy na lekcjach,
- pilnowanie systematyczności odrabiania prac domowych,
- wdrażanie do regularnego uczenia się,
- kontrolowanie obecności na lekcjach.

10. Uczniowie z ADHD

Wymagania jak dla uczniów bez dysfunkcji, ale:

- zapewnienie uczniowi miejsca w pierwszej ławce,
- pomaganie uczniowi w skupieniu się na wykonywaniu jednej czynności,
- wydawanie jasnych, precyzyjnych poleceń - na raz tylko jedno polecenie,
- formułowanie informacji dotyczących pracy domowej w sposób jasny i przejrzysty,
- przypominanie o regułach,
- skupianie uwagi ucznia na tym, co najważniejsze – kolor, podkreślenie,
- chwalenie ucznia za każde pozytywne zachowanie
- angażowanie ucznia w konkretne działania
- akceptowanie ucznia bez względu na jego nieprawidłowe zachowania
- w miarę potrzeby opracowanie zrozumiałego dla ucznia kontraktu.

OCENIANIE UCZNIÓW Z ORZECZENIEM PPP

- Zasady oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów reguluje rozporządzenie MEN z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. z 2007 r., Nr 83, poz. 562 z późn. zm.)

Szczególnie ważne jest, aby ocena pełniła funkcję: motywacyjną, wspierającą oraz informacyjną.

Ocena w wymiarze motywacyjnym powinna być:

- pozytywna, czyli podkreślająca umiejętności dziecka oraz wszelki włożony w pracę wysiłek
- jawna i jasna, czyli w postaci komentarza ustnego lub pisemnego połączonego z pełnym wyjaśnieniem kryteriów oceny
- rozstrzygana zawsze na korzyść ucznia w sytuacji niejednoznacznej kryterialnie
- uwzględniająca możliwości i potrzeby ucznia, czyli odpowiadająca jego aspiracjom, służąca realizacji zasady podmiotowości ucznia

Ocena w wymiarze wspierającym powinna:

- uwzględniać postępy, a nie wyłącznie efekty
- być ukierunkowana na każdego ucznia osobno
- brać pod uwagę wyjątkowe i specyficzne cechy każdego ucznia włącznie z jego zainteresowaniami, ograniczeniami oraz właściwym jemu tempem pracy
- odwoływać się do podstawy programowej, a nie stosowanego przez nauczyciela programu nauczania

Ocena w wymiarze informacyjnym powinna:

- dostarczać uczniowi informacji na temat czynionych przez niego postępów w nauce
- wskazywać rodzicom ucznia jego osiągnięcia na poszczególnych etapach procesu edukacji
- stanowić dla innych nauczycieli punkt odniesienia co do rzeczywistych możliwości ucznia w danym zakresie programowym

Opracował zespół nauczycieli języka polskiego w składzie:

Barbara Faryś, Edyta Malec, Barbara Siemieniec, Luiza Wojciechowska- Zoch

